

Gelderland-Zuid

Agenda

vergadering	Algemeen Bestuur
datum	12 december 2024
begin en eindtijd	10.00 – 12.00 uur (uitloop tot 12.30 uur)
locatie	Stadhuis Nijmegen (Trêveszaal), Korte Nieuwstraat 6, 6511 PP Nijmegen
Aan Van afdeling	Leden Algemeen Bestuur GGD Gelderland-Zuid Moniek Pieters Directie
doorkiesnummer	(088) 144 71 02
e-mail	mpieters@ggdgelderlandzuid.nl
ons kenmerk	GGD/DIR/2024/1865/MP/JvW

1.	Opening en vaststelling agenda	Mondeling
2.	Verslag vergadering 3 oktober 2024
<i>Ter vaststelling / hamerstuk</i>	Bijgevoegd
3.	Mededelingen
<i>Ter kennisname</i>	Bijgevoegd
4.	Financieel	
4.1	Proces 'Op weg naar Programmabegroting 2026 GGD Gelderland-Zuid'
<i>Ter kennisname</i>	Bijgevoegd
4.2	Financiële verordening en verordening controle financieel beheer en organisatie
<i>Ter vaststelling / hamerstuk</i>	Bijgevoegd
4.3	Normenkader GGD Gelderland-Zuid 2024
<i>Ter vaststelling / hamerstuk</i>	Bijgevoegd
5.	Vervolg Traject 'samenwerking DB-AB' met de Basculegroep
Bepaling gezamenlijk beeld en vervolgarties
<i>Ter besluitvorming / hamerstuk</i>	Bijgevoegd
6.	Suïcidepreventie en Mentale Gezondheid in Gelderland-Zuid
<i>Ter kennisname</i>	Bijgevoegd
7.	Rondvraag	Mondeling
8.	Sluiting	

Centraal postadres

Postbus 1120
6501 BC Nijmegen
www.gdgelderlandzuid.nl
info@gdgelderlandzuid.nl

Hoofdvestigingen

GGD Gelderland-Zuid

Regio Nijmegen (Nijmegen)
Rivierenland (Tiel)

Bezoekadres

Regio Nijmegen
Groenewoudseweg 275
6524 TV Nijmegen

T: (024) 329 72 97
F: (024) 322 69 80

Gelderland-Zuid

Concept verslag

vergadering	Algemeen Bestuur
datum	3 oktober 2024
begin en eindtijd	10.00 – 12.00 uur (uitloop tot 12.30 uur)
locatie	Gemeentehuis West Betuwe (Kuipershof 2, Geldermalsen)
Voorzitter AB	Mw. C. Daemen (Nijmegen)
Aanwezig	Dhr. De Geus (West Betuwe), Mw. I. v.d. Scheur (Berg en Dal), Dhr. F. Houben (Beuningen), Dhr. De Wildt (Druten), Mw. M. Bettink-Pierik (Buren), Mw. M. Peters (Culemborg), Mw. K. Bouchtaoui (Zaltbommel), Mw. H. van Dijkhuizen (Neder-Betuwe), Mw. B. Schouten (Wijchen), Dhr. R. Engels (Heumen), Dhr. R. Reuvers (West Maas en Waal), Dhr. F. Dillerop (Mook & Middelaar, Mw. M. Pieters, Dhr. J. van Wijngaarden en Dhr. R. Leenders (GGD), mw. S. Vonk (Presentatie Veilig Thuis)
Afwezig m.k. Verslag Van	Mw. C. Kreuk (Tiel), Mw. A. Sörensen (Maasdriel) Celeste Janssen Moniek Pieters
e-mail	gddirectie@gdggelderlandzuid.nl
ons kenmerk	GGD/DIR/2024/2699/MP

	Onderwerp / Besluit	Actie
1.	Opening en vaststelling agenda De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Mw. Bouchtaoui zal ook namens mw. Sörensen spreken in deze vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.	
2.	Terugblik Heidag AB 23 september 2024 Van diverse kanten wordt aangegeven dat de dag positief is ervaren, maar dat de Basculegroep soms de zaken zwaarder neerzet dan men ervaart. Formeel moet e.e.a. nog met conclusies worden afgerond; dit zal op een regulier AB-moment worden gedaan, dus niet in een speciaal ingeplande bijeenkomst over dit onderwerp. Mw. Schouten deelt mee dat vanuit het Rijk van Nijmegen de wethouders Financien nog komen met kaders voor de begroting 2026.	
3.	Verslag vergadering 5 september 2024 Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.	
4.	Mededelingen - <i>Verkenner JGZ 4- voor 6 gemeenten in Rivierenland start bij de GGD</i> Mw. Dijkhuizen uit haar zorg over de capaciteit bij de GGD, met name v.w.b. jeugdartsen, wanneer de GGD de JGZ 4- voor de zes Rivierenlandse gemeenten zal uitvoeren. Heeft de GGD voldoende personele capaciteit voor die taak? Mw. Pieters licht toe dat de verkenning is gestart. Binnenkort begint het overleg met Santé Partners, die nu de JGZ 4- uitvoert voor de 6 Rivierenlandse gemeenten. Zij hebben o.a. jeugdartsen en -verpleegkundigen die de taken uitvoeren. Onderdeel van de verkenning zal ook het overnemen van personeel betreffen. - Extern DB-lid Mw. Daemen meldt dat er een extern DB-lid is geworven met als aandachtsgebied bedrijfsvoering/financiën: dhr. Bas Disco. In het dagelijks	

Centraal postadres
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen
www.gdggelderlandzuid.nl
info@gdggelderlandzuid.nl

Hoofdvestigingen
GGD Gelderland-Zuid

Regio Nijmegen (Nijmegen)
Rivierenland (Tiel)

Bezoekadres
Regio Nijmegen
Groenewoudseweg 275
6524 TV Nijmegen

T: (024) 329 72 97
F: (024) 322 69 80

	leven werkt dhr. Disco bij de gemeente Oldebroek als concern controller.	
5.	<p>5.1 Tussentijdse rapportage t/m augustus 2024</p> <p>Het AB besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Tussentijdse rapportage t/m augustus 2024 vast te stellen. 2. De Tussentijdse rapportage t/m augustus 2024 – ter kennisname – door te geleiden naar de raden van de deelnemende gemeenten. <p>5.2 P&C cyclus GGD / jaarkalender 2025</p> <p>Het AB besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis te nemen van de P&C cyclus 2025 / jaarkalender DB en AB in 2024 en 2025 	
6.	<p>Ontwikkeling Veilig Thuis Presentatie door Saskia Vonk, Manager Veilig Thuis. De PPT is bijgevoegd.</p> <p>Mw. Vonk deelt voorafgaande aan de presentatie mee dat vandaag de IGJ een inspectierapport over Veilig Thuis zal publiceren. Daar wordt o.a. gemeld dat veel VT-organisaties wachtlijsten hebben en dat vaak de wettelijke termijnen niet worden gehaald. Ook VT Gelderland-Zuid heeft een wachtlijst; in de presentatie wordt een plan van aanpak gepresenteerd.</p> <p>Vragen/opmerkingen: Mw. Schouten vraagt hoe de aanpak wachtlijsten personeelstechnisch is gerealiseerd. Mw. Vonk antwoordt dat behalve reguliere medewerkers ook re-integrerders en ook een stagiair zijn ingezet. Mw. Schouten vraagt hoe de laag-urgente casussen bij VT terecht komen. Dit zijn meldingen die via de politie binnenkomen. Dhr. de Wildt vraagt wat 'snicker-meldingen' zijn. Dit zijn politiemeldingen over winkeldiefstal door minderjarigen. Dhr. Engels merkt op dat deze meldingen helemaal niet bij VT terecht zouden moeten komen. VT is hierover in gesprek met de politie.</p> <p>Onder het kopje Veiligheid wordt met name bedoeld dat medewerkers niet meer alleen op huisbezoek gaan, omdat niet altijd bekend is of men daar in een veilige dan wel onveilige situatie terecht komt. Ook zijn niet alle medewerkers even ervaren.</p> <p>Mw. Schouten vraagt of de triagetafel slechts in twee gemeenten geïmplementeerd wordt. VT start met een pilot in Beuningen en Neder-Betuwe, maar als andere gemeenten geïnteresseerd zijn, dan kunnen die zich melden bij VT. Mw. Dijkhuizen vraagt of de leerbijeenkomsten met veiligheidspartners behouden blijven in de nieuwe plannen. Dit is zeker de bedoeling.</p> <p>Mw. Peters geeft aan blij te zijn met deze presentatie, die vertrouwen geeft. Zij zou graag over een jaar een update van de situatie VT in het AB hebben. Dit wordt opgenomen in de AB jaarkalender. Mw. Daemen dankt Mw. Vonk voor deze presentatie; VT is op de goede weg.</p> <p>Het AB besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen bij Veilig Thuis. 	JvW
7.	<p>Productenboek Gezondheid en Milieu</p> <p>Het AB besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het Productenboek Gezondheid en Milieu vast te stellen. 	

8.	Rondvraag -	
9.	Sluiting De voorzitter dankt allen voor de inbreng en sluit de vergadering om 10h45.	

CONCEPT

VEILIG THUIS

Algemeen Bestuur GGD

Oktober 2024

Gelderland-Zuid

Ontwikkelingen Veilig Thuis

- Introductie
- Mededeling vooraf
- Toekomst perspectief VT (*Richard vd Broek*)
- Notitie, inzoomen op:
 - Stand van zaken Instroom en Wachtlijst
 - Plan van Aanpak wachtlijst
 - Medewerkers en Ketenpartner Tevredenheidsonderzoek

Toekomst perspectief VT

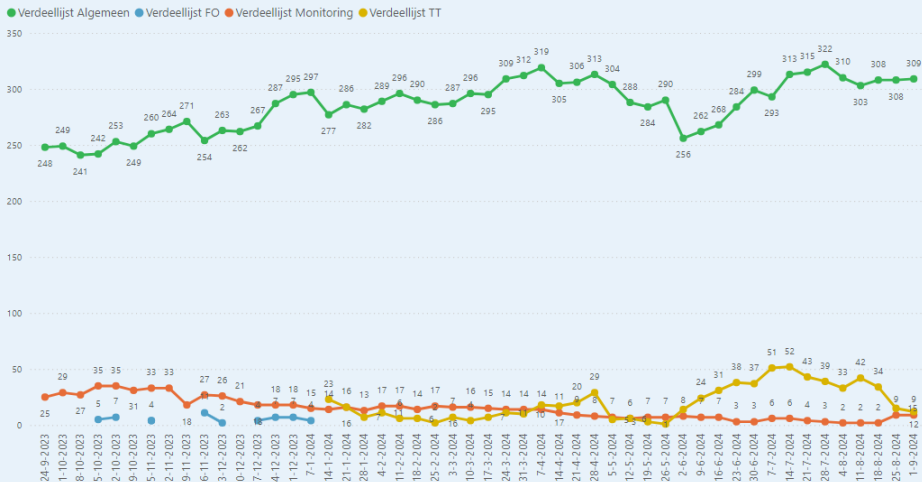
Het Toekomstperspectief is nader uitgewerkt in het Veilig Thuis jaarplan 2024. Daarin staat uitgelegd waar dit jaar de focus op komt te liggen:

1. Focus op de lange termijn;
2. Aandacht voor de kwaliteit van ons werk, gezien door de bril van de direct betrokkene(n);
3. De lijntjes met de gemeenten en ketenpartners zijn kort, de samenwerking wordt verstevigd;
4. De Veilig Thuis- medewerkers maken het verschil: excelleren in goed werkgeverschap;
5. Veilig Thuis houdt de vinger aan de pols d.m.v. de kernindicatoren.

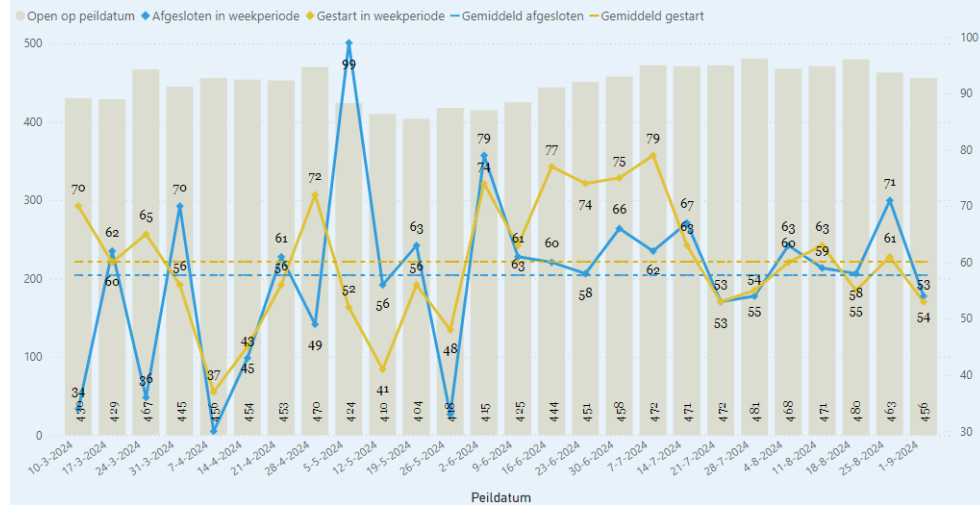
Stand van zaken wachtlijst

Aantal cases per verdeellijst per peildatum (vanaf juli 2022)

Onderaan de tooltip (of via rechtermuis) kun je via Onderzoeken -> Cases op lijst de casusnummer raadplegen

Aantal gestarte en afgesloten producten in voorgaande week en OHW op peildatum

Cijfers t/m aug 2024

Dienst	Aantal '23	Aantal '24	
Adviezen (1,5)	4549	4170	92%
Meldingen (3)	1742	1943	112%
Overdrachten (3,25)	1491	1359	91%

Dienst	Aantal '23	Aantal '24	
Onderzoek (37)	154	156	101%
Voorwaarden en Vervolg (30)	192	120	63%
Monitoring (15)	274	214	78%
THV screening (10)	38	49	129%
THV uitvoer (40)	25	37	148%

Plan van Aanpak wachtlijst

- Generalistische werken doorgevoerd: 1 VT medewerker per 'direct betrokkenen'
- Werkbezoek wethouders
- Stabiele maar hoge wachtlijst laag urgente casussen 4-5 maanden (+/- 300)
- **Uitnodiging over eenmalige 'slag' na te denken om wachttijd terug te brengen**

Doel

- Wachtlijst 'laag urgente casussen' reduceren -> Direct betrokkenen sneller helpen
- Direct betrokkenen moeten nu te lang wachten -> maakt werk VT minder relevant.

Bijvangst:

Motivatie medewerkers: relevantie van het werk neemt weer toe

Aanpak wachtlijst in 3 delen

1: Laag complexe casussen versneld afhandelen

Mei '24 gestart, continueren

2: Versneld afhandelen alle meldingen >2 mnd wachtlijst

Start Taskforce oktober '24, maandelijks. Herhalen indien nodig

3: Proeftuin-light Oppakken overige meldingen VT ism lokale teams

Start pilot november '24 2 gemeenten. Indien +: uitbreiden / continueren

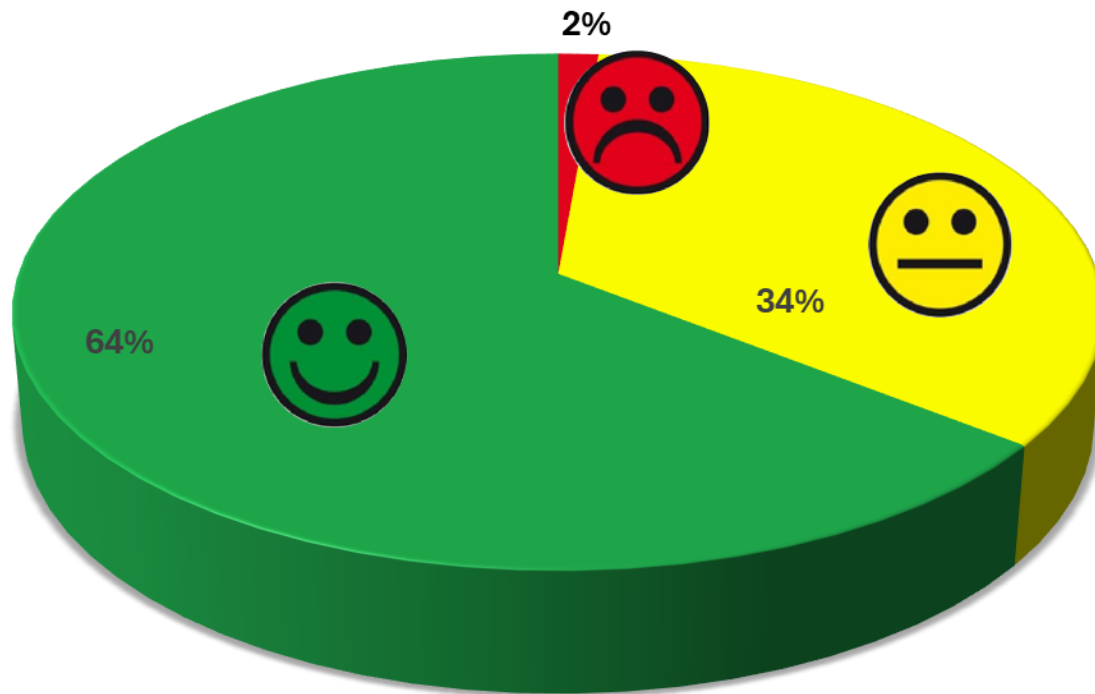
Enkele voorbeelden laag urgente casussen

- Ruzie in het verkeer waar kinderen in de auto getuige van zijn
- Verbale ruzie tussen twee ex partners over de omgang met hun dochter
- Ruzie van zoon met vader over alcoholgebruik. Vader gaf zoon een tik tegen het hoofd.
- Verbaal geweld tussen vader en stiefvader in het ziekenhuis.
- Problemen rondom een kind dat vastloopt in het onderwijs en veel gamet.
- Man vertoont verbale agressie en slaat met deuren.
- Ouders onder invloed van alcohol. Ook kinderen bij betrokken.
- Overige zorgmeldingen: snicker-meldingen

Medewerkertevredenheids- onderzoek

Gelderland-Zuid

Ketenpartner tevredenheids- onderzoek

Gelderland-Zuid

Vragenlijst

Professionals

- 1a. Hoe heeft u de samenwerking met Veilig Thuis ervaren in het dossier '##Casusnummer en naam##'?
- 1b. Wat is hiervoor uw motivatie?
2. Heeft u nog tips of verbeteringen voor ons?
3. Heeft u nog overige opmerkingen?

Interviews

- 1a. Hoe ervaart u de samenwerking met Veilig Thuis?
- 1b. Wat is hiervoor uw motivatie?
2. Heeft u nog tips of verbeteringen voor ons?
3. Heeft u nog overige opmerkingen?

Direct

betrokkenen

- 1a. Hoe tevreden bent u over de betrokkenheid van Veilig Thuis?
- 1b. Waarom vindt u dat?
2. Heeft u tips voor ons?
3. Heeft u nog andere opmerkingen?

Zeer ontevreden

Ontevreden

Neutraal

Tevreden

Enthousiast

Aantal respons van direct betrokkenen is op dit moment 8.

Resultaten bij een respons van 29% (179 van 434).

Hoe verder?

1. Onderzoeken blijven doorgaan
 - Intern: tweede keer op korte termijn
 - Extern: bij iedere afsluitbrief naar professionals en direct betrokkenen
2. 3 verbeteronderwerpen bepaald en verbeterteams gestart:
 - Veiligheid
 - Aanspreekcultuur
 - Verwachtingen

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	3
Onderwerp	Mededelingen

1. Afscheid Monique Bettink-Pierik

Monique Bettink-Pierik heeft 14 november jl. - vanwege persoonlijke omstandigheden - afscheid genomen als wethouder van de gemeente Buren. Momenteel is nog onbekend wie haar gaat opvolgen in het Algemeen Bestuur van de GGD.

2. Opdrachtverlening Verkenning overdracht JGZ 0-4 jaar Rivierenland

Zoals meegedeeld aan het AB (3 okt.) stopt Santé Partners per 1 januari 2026 met JGZ 4- in zes gemeenten in de regio Rivierenland, te weten in Buren, Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel. Deze zes gemeenten geven in bijgevoegde brief de GGD de opdracht voor het uitvoeren van een verkenning naar de uitbreiding van de dienstverlening JGZ 0-4 jaar voor de bovengenoemde zes gemeenten. De zes Rivierenlandse gemeenten verwachten van de GGD een advies over de wijze waarop de jeugdgezondheidszorg zo geruisloos mogelijk kan worden overgedragen (van Santé Partners naar de GGD) en wat hiervan de financiële consequenties zijn. Binnen de GGD is vanaf september jl. hiervoor een projectleider aan de slag. Zij levert eind 2024 een rapportage op, die zal worden voorgelegd voor bestuurlijke besluitvorming. Bij akkoord, zal de implementatie in 2025 worden vormgegeven.

3. Opdracht voor uitbreiding dienstverlening Bijzondere Zorg

Centrumgemeente Nijmegen heeft aan de afdeling Bijzondere Zorg gevraagd om uitbreiding van de facultatieve dienstverlening voor de regio Gelderland-Zuid (inclusief Mook en Middelaar, exclusief Zaltbommel en Maasdriel) in 2025. Het gaat om:

1. Meerdere nieuwe taken voor toegang beschermd wonen:
 - Deelname aan de pilot beschermd wonen voor inwoners zonder diagnostiek;
 - Toegang beschermd wonen voor inwoners met LVB;
 - Plaatsingsregie;
 - Nieuwe taken die voortvloeien uit de contractering beschermd wonen.
2. Het in beeld hebben en zoeken van buitenslapers bij strenge vorst in het kader van het regionale protocol winteropvang.

In de afgelopen periode heeft Bijzondere Zorg afstemming gehad met de centrumgemeente Nijmegen over de uitvoering en de gevolgen voor de financiering. Het besluitvormingsproces over het vaststellen van de twee opdrachten en bijbehorende subsidieaanvragen vindt in de periode november-december 2024 plaats.

4. Voortgang toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Op 5 november jl. stuurde de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport en de staatssecretaris Rechtsbescherming een Voorgangsbrief Jeugd naar de Tweede Kamer. M.b.t. het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming geven de staatssecretarissen aan dat op 13 plekken in het land de integrale systeem- en mensgerichte werkwijze van het Toekomstscenario in de praktijk wordt beproefd. Dit gebeurt - in de zgn. 'proeftuinen' - door de benodigde samenwerking tussen lokale (wijk)teams, zorg- en veiligheidspartners en een regionaal veiligheidsteam zoveel mogelijk vorm te geven en uit te werken. De proeftuinen laten zien dat de nieuwe gezinsgerichte en integrale aanpak positieve resultaten oplevert voor jeugdigen en gezinnen.

Ook een belangrijk onderdeel van het Toekomstscenario is de inrichting van de Regionale Veiligheidsteams (RVT's). De bedoeling is dat deze teams specialistische kennis op het gebied van onveilige thuissituaties toegankelijk maken en expertise toevoegen aan het werk van de lokale teams. Medewerkers van de RVT's beschikken daarnaast over bevoegdheden om onderzoek te doen en waar nodig maatregelen te initiëren en uit te voeren.

De opdrachtgevers van het programma Toekomstscenario (de Ministeries van VWS en J&V en de VNG) hebben aangegeven dat zij t.a.v. het Regionale Veiligheidsteam de voorkeur geven aan een nieuwe zelfstandige organisatie, die in de plaats treedt van de bestaande organisaties.

De ontwikkelrichting is dat de meeste functionaliteiten van de Veilig Thuis-organisaties en de gecertificeerde instellingen hierin opgaan, evenals een aantal jeugdbeschermingstaken van de Raad voor de Kinderbescherming. Het is de bedoeling dat het Regionaal Veiligheidsteam zich richt op onveiligheid van zowel kinderen als volwassenen ('0 tot 100').

Gezien de aard van dit takenpakket valt de keuze van de Ministeries en de VNG op een publiekrechtelijke organisatie, waarbij zeer nauwe samenwerking met de lokale teams en met organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein een belangrijke voorwaarde is. Uitgangspunt is verder dat er 25 RVT's georganiseerd worden in Nederland op de schaal van de Veiligheidsregio's. Verder is het idee dat de aansturing verloopt door gemeenten, waarmee de RVT's passen in het decentraal georganiseerde sociale domein. Deze bovengenoemde ontwikkelrichting wordt in de komende maanden met het veld uitgewerkt. In de Kamerbrief wordt aangegeven dat besluitvorming niet eerder dan in het voorjaar 2025 te verwachten is.

De Kamerbrief is te downloaden via:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D42023&did=2024D42023>

5. Voortgang Claim datadiefstal

Op 28 maart 2023 heeft GGD Gelderland-Zuid van Stichting Initiatieven Collectieve Acties Massaschade (ICAM) een dagvaarding ontvangen. Naast onze GGD stelt ICAM met deze dagvaarding in totaal 34 partijen (waaronder VWS, GGD GHOR Nederland en alle GGD'en) aansprakelijk voor de schade die vele burgers volgens haar zouden hebben geleden naar aanleiding van de datadiefstal eind januari 2021 uit CoronIT (het landelijke registratiesysteem voor Covid-19 testen en vaccinaties). ICAM eist in deze massaclaim-zaak onder meer een schadevergoeding van €500 voor iedere persoon van wie de gegevens mogelijk gestolen konden worden (volgens ICAM 6,5 miljoen personen) tot € 1.500 voor eenieder waarvan vast komt te staan dat hun gegevens daadwerkelijk zijn gestolen. Onze verzekeraar heeft aangegeven aan de hand van de uitgebrachte dagvaarding te gaan beoordelen of dekking bestaat voor deze vorm van aansprakelijkheid en schade onder onze desbetreffende polis. De verzekeraar heeft ook een advocaat aangewezen, AKD Advocaten, die alle GGD'en vertegenwoordigt. Nu 25 GGD'en een claim boven het hoofd hangt, worden door VWS alle extra in- en externe kosten van de GGD'en gerelateerd aan de ICAM-claim vergoed via een meerkostenregeling. De kosten worden niet vergoed als men van mening is dat er sprake is van opzet of grove schuld aan de kant van de GGD'en. Op 22 april 2024 vond de zitting plaats over de ontvankelijkheidsfase en op 17 juli 2024 is er (tussen)vonnis geweest. De rechtbank heeft een niet-ontvankelijkheidsverklaring uitgesproken tegen zes gedaagde partijen. Ook heeft de rechtbank ICAM niet-ontvankelijk verklaard in de schadevergoedings-vorderingen. De overige ontvankelijkheidsverweren van de GGD'en, VWS en GGD GHOR Nederland zijn niet geslaagd, dus de rechtbank procedure gaat voor een deel van de vorderingen verder naar de inhoudelijke fase. ICAM heeft echter op 16 oktober 2024 hoger beroep aangetekend tegen het tussenvonnissen. De dagvaarding door ICAM is op 8 april 2025. In de tussentijd staat de procedure bij de rechtbank stil (aangehouden/geschorst). Het zal waarschijnlijk nog jaren duren voordat er een uitspraak volgt over het inhoudelijke deel van deze zaak.

GGD Gelderland-Zuid
T.a.v.M.. Pieters
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Achterweg 2, 4001 MV Tiel
Postbus 6325, 4000 HH Tiel
Telefoon: (0344) 637 111
Telefax: (0344) 637 299
E-mail: melfring@tiel.nl
Internet: www.tiel.nl
Contactpersoon: Meike Elfring

Doorkiesnummer: 06-52821514

Tiel : 18 oktober 2024
Onderwerp : Opdrachtverlening Verkenning overdracht JGZ 0-4 jaar Rivierenland

Geachte mevrouw Pieters,

U heeft ons op 16-9-2024 een offerte gestuurd met kenmerk GGD/DIR/2024/2696/MP.
Op 26 september 2024 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de portefeuillehouders Jeugd van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, West Betuwe, Tiel en Zaltbommel. Ze hebben ingestemd met uw voorstel om een verkenning uit te voeren naar de uitbreiding van de dienstverlening JGZ 0-4 jaar voor de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.

De opdracht

Hierbij krijgt u opdracht voor het uitvoeren van deze verkenning.
We verwachten van u een advies over de wijze waarop de jeugdgezondheidszorg zo geruis mogelijk kan worden overgedragen en wat hiervan de financiële consequenties zijn.

U doet de opdracht voor de prijs van maximaal €80.000,- incl. BTW. Meerwerk kunt u alleen in rekening brengen met uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de zes gemeenten.

Factureren

De kosten worden op basis van inwoneraantal verdeeld over de gemeenten. Elke gemeente ontvangt afzonderlijk van u een factuur. U verstrekt aan de gemeenten een gespecificeerd kostenoverzicht ter onderbouwing van het vaststellen van prestatielevering.

Heeft u vragen? Neem dan contact op met Meike Elfring. Haar contactgegevens staan bovenaan deze brief.

Namens de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, West Betuwe, Zaltbommel en Tiel

D. Verbeek
Wethouder gemeente Tiel

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	4.1
Onderwerp	Proces 'Op weg naar Programmabegroting 2026 GGD Gelderland-Zuid'

Korte samenvatting onderwerp:

Op 14 oktober jl. heeft het Dagelijks Bestuur (DB) de Kaderbrief 2026 gestuurd aan de raden van de deelnemende gemeenten. Hiermee informeerde het DB de raden in hoofdlijnen over de inhoudelijke ontwikkelingen voor het jaar 2026 van GGD Gelderland-Zuid, de financiële uitgangspunten en de risico's voor 2026. De Kaderbrief is de eerste stap in de voorbereiding op de Programmabegroting 2026. De zienswijzen van de gemeenten op deze Kaderbrief verwachten we medio januari 2025.

GGD-begroting 2026 op de 0-lijn, excl. loon- en prijsindexatie

Het Dagelijks Bestuur geeft in de Kaderbrief 2026 aan dat zij de moeilijke financiële situatie van gemeenten begrijpt, met name vanaf 2026. Het financiële tekort dwingt gemeenten en ook haar GGD om strategische keuzes te maken en uitgaven kritisch te evalueren. Het DB geeft daarom in de Kaderbrief 2026 aan dat er geen ruimte is voor uitzettingen. De GGD-begroting 2026 gaat uit van de nullijn, excl. de loon- en prijsindexatie. M.a.w. de loon- en prijsindexatie vormt de enige autonome uitzetting in de conceptbegroting van de GGD voor 2026.

Daarnaast heeft het DB aan de GGD gevraagd om - m.b.t. de begroting 2026 - kostenbesparende maatregelen en ombuigingen uit te werken. In geval van nieuw beleid dient de GGD dekking te vinden binnen de bestaande begroting. Daarnaast verwacht het DB dat verschillende opties voor efficiencymaatregelen worden voorgesteld, waardoor kosten op overhead en bedrijfsvoering verlaagd kunnen worden.

Opdracht: het leveren van voorstellen voor kostenbesparingen en ombuigingen

Het Dagelijks Bestuur heeft de DPG de opdracht gegeven om het uniform pakket van de GGD (met onder andere het afwegingskader) kritisch tegen het licht te houden en - zo veel mogelijk in samenwerking met gemeenten - tot gedragen en kansrijke voorstellen te komen voor kostenbesparingen en ombuigingen ten behoeve van de begroting 2026.

Hiertoe heeft de GGD een eerste aanzet gegeven voor een voorstel voor kostenbesparingen en bezuinigingen ten behoeve van de GGD-begroting 2026. Dit voorstel is besproken met het DB (op 21 november jl.) en wordt besproken met het RAO op 3 december en medio december met de managers Volksgezondheid/Sociaal Domein van de 14 deelnemende gemeenten.

Vervolgens zal een 2^e concept besproken worden met het RAO op 23 januari 2025. Daarna zal het DB de aandachtspunten voor de begroting en een definitief concept van de bezuinigingsvoorstellen bespreken op 27 februari 2025. Gezien de uitzonderlijke financiële situatie van het jaar 2026 lijkt het DB het goed om - voorafgaande aan de vaststelling van de conceptbegroting GGD 2026 een extra AB-vergadering¹ te houden, waarin het AB kan reageren op de bezuinigingsvoorstellen van het DB.

De bedoeling is om in de DB-vergadering van 20 maart de conceptbegroting 2026 van de GGD vast te stellen, zodat de conceptbegroting 2026 vóór 1 april 2025 verzonden kan worden aan de raden van de 14 deelnemende gemeenten.

Voorstel te beslissen:

1. Kennisnemen van het proces om te komen tot een Programmabegroting GGD 2026.
2. Instemmen met een extra AB-vergadering op of rond 13 maart 2025.

¹ Momenteel worden de mogelijkheden geïnventariseerd op of rond 13 maart 2025. Ter vergadering zal de definitieve datum en tijd van de extra AB-vergadering bekend worden gemaakt.

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	4.2
Onderwerp	Financiële verordening & verordening controle financiële beheer en organisatie

Korte samenvatting onderwerp

De huidige financiële verordening en controle verordening van GGD Gelderland-Zuid zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur in respectievelijk 2019 en 2015. Zij worden indien nodig geactualiseerd. Doordat de Gemeentewet is aangepast, kan de accountant geen direct oordeel geven over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties in de gehele jaarrekening, zoals tot en met controlejaar 2022 het geval was. Hierdoor bestaat de noodzaak om de financiële verordening en de verordening controle financiële beheer en organisatie van de GGD Gelderland-Zuid te actualiseren.

Advies werkgroep

De modelverordeningen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) waarin de uitgangspunten van het BBV¹ zijn opgenomen zijn als basis gebruikt voor de nieuwe verordeningen GGD Gelderland-Zuid. De concepten zijn beoordeeld door een werkgroep, bestaande uit vier inhoudsdeskundigen van verschillende deelnemende gemeenten, een financieel adviseur van de GGD en de manager financiën en inkoop van de GGD. De werkgroep heeft de verordeningen beoordeeld en bediscussieerd en adviseert de verordeningen zoals bijgevoegd vast te stellen.

Verordening controle financiële beheer en organisatie

De bestaande verordeningen zijn bijgewerkt met de laatste wet- en regelgeving. Voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de overgang voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoordelijkheid van accountant naar het Dagelijks Bestuur. Nu geeft de accountant alleen een oordeel over getrouwheid en het Dagelijks Bestuur over rechtmatigheid. Daarnaast zijn kleine aanpassingen gedaan in terminologie. Dat betekent onder andere dat de term ambtenaar vervangen is naar medewerker.

Financiële verordening

Voor de financiële verordening is een aantal aanpassingen gedaan en zijn nieuwe artikelen (8 tot en met 12) toegevoegd.

Wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen die verwerkt zijn:

1. Kadernota en begrotingsprocedures

Artikel 4.5 aangepast: de aanleveringsdatum van de begroting is verschoven van 1 juli naar 15 september.

2. Tussentijdse rapportage en informatie

Artikel 6.1 aangepast: directie is gewijzigd in Dagelijks Bestuur en het aantal rapportagemomenten is gewijzigd (was 3,6,9 en is geworden 4 en 8 maanden).

3. Nieuw: artikelen 8 t/m 12

De bestaande verordening is bijgewerkt met de laatste wet- en regelgeving. Dat betekent onder andere dat de term ambtenaar vervangen is en dat beschreven is dat het DB verantwoordelijk is

¹ Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

voor de rechtmatigheidsverantwoording en de accountant alleen nog een oordeel over de getrouwheid afgeeft. Artikelen 8 t/m 12 zijn nieuw.

- Artikel 8: jaarstukken;
- artikel 9: verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording;
- artikel 10: voorwaardencriterium;
- artikel 11: begrotingscriterium;
- artikel 12: misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium.

Toelichting bij artikel 8 jaarstukken

In de werkgroep is besproken dat gemeenten criteria verbinden aan het overhevelen van restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat. Voor de GGD is dit niet van toepassing, omdat hier nooit gebruik van is gemaakt in het verleden, omdat het niet past bij de aard van financieren en begroten. Van belang hierbij is dat het Dagelijks Bestuur altijd in moet stemmen met een voorstel tot overheveling. Omdat het niet verwacht wordt én omdat er voldoende beheersmogelijkheden zijn via het Dagelijks Bestuur, worden de criteria niet opgenomen in de verordening.

Toelichting bij artikel 9 verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

Deze grens is vastgesteld op 1%. Dit is in lijn met de toets die de accountant uitvoert en passend bij de resultaten die de GGD in het verleden heeft behaald; de GGD is altijd binnen deze marges gebleven.

Toelichting bij artikel 10 voorwaardencriterium

Financiële rechtmatigheid veronderstelt dat baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de voorwaarden die voortvloeien uit de regelgeving. Het normenkader dat hierbij hoort is als apart agendapunt toegevoegd (zie agendapunt 4.3).

Toelichting bij artikel 11 begrotingscriterium

Over- en onderschrijdingen van baten of onderschrijdingen van lasten/investeringen betreffen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden, maar het kan wel onrechtmatig zijn als deze afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt (met andere woorden, niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld).

Toelichting bij artikel 12 misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.

4. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Artikel 19.2 aangepast: de nota van het weerstandsvermogen en risicomangement wordt niet meer jaarlijks stilzwijgend verlengd, maar er wordt bij de begroting jaarlijks een voorstel gedaan.

5. Bedrijfsvoering

Artikel 22 is uitgebreid met onderdelen op het gebied van rechtmatigheid die moeten worden toegelicht in de begroting en jaarrekening.

De toelichting op de verordening is een algemene toelichting niet specifiek aangepast op GGD Gelderland-Zuid.

Achtergrond

In de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid is onder hoofdstuk 13 (financiële bepalingen) het volgende artikel opgenomen:

Artikel 30 Administratie en controle

1. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Met de vaststelling vervallen de financiële verordening uit 2019 en de controle verordening uit 2015.

Voorstel te beslissen

1. Vaststellen van de bijgevoegde Financiële verordening en de Verordening controle financiële beheer en organisatie.

Bijlagen:

- a. Financiële verordening
- b. Verordening controle financiële beheer en organisatie.

Financiële verordening Gemeenschappelijke Regeling

GGD Gelderland-Zuid 2024

Besluit:

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid;
gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur;
gelet op artikel 212, eerste lid, van de Gemeentewet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2024

1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- Gemeenschappelijke Regeling: de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid.
- administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- financiële administratie: de financiële administratie is een onderdeel van de administratie en omvat het systematisch maken en verwerken van aantekeningen betreffende de financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie, teneinde te komen tot een goed inzicht in:
 - de financieel-economische positie;
 - het financiële beheer;
 - de uitvoering van de begroting;
 - het afwikkelen van vorderingen en schulden;
 - alsmede tot het afleggen van rekening en verantwoording daarover.
- administratieve organisatie: het stelsel van organisatorische maatregelen, met daarin begrepen maatregelen van interne controle, gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de verantwoordelijke leiding.
- financieel beheer: het uitoefenen van het bestuur over en toezicht op het beheer van middelen en het uitoefenen van rechten van de organisatie.
- rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met de geldende wet- en regelgeving, waaronder verordeningen.
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.
- doeltreffendheid: de mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.

- paragrafen: de paragrafen in de begroting waarin de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en risicobeheersing worden vastgelegd.

2 Begroting en verantwoording

Artikel 2 Programma-indeling

- 2.1 Het Algemeen Bestuur stelt bij het vaststellen van de begroting de programma-indeling vast.
- 2.2 Het Algemeen Bestuur stelt bij het vaststellen van de begroting de taakvelden per programma vast.
- 2.3 Het Algemeen Bestuur stelt op voorstel van het Dagelijks Bestuur per programma de beleidsindicatoren vast. Het voorstel omvat ten minste de verplichte beleidsindicatoren zoals aangegeven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Artikel 3 Inrichting begroting en jaarstukken

- 3.1 Het Dagelijks Bestuur biedt de deelnemende gemeenten de jaarrekening aan vóór 1 april volgend op het jaar waarop de jaarstukken betrekking hebben.
- 3.2 Het Algemeen Bestuur stelt per programma vast:
 - de beoogde maatschappelijke effecten;
 - de te leveren goederen en diensten;
 - de speerpunten waaraan wordt gewerkt;
 - de baten en lasten.
- 3.3 In de jaarstukken legt het Dagelijks Bestuur verantwoording af over de uitvoering van het programma. In de verantwoording wordt aangegeven en toegelicht:
 - Welke maatschappelijke effecten zijn bereikt;
 - Welke goederen en diensten zijn geleverd;
 - Aan welke speerpunten werd gewerkt;
 - Welke baten en lasten werden gerealiseerd.
- 3.4 Bij de begroting en de jaarstukken wordt per programma, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, het overzicht van de overhead en de baten en lasten per taakveld weergegeven.
- 3.5 Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven.
- 3.6 In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de realisatie van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.

Artikel 4 Kadernota en begrotingsprocedure

- 4.1 Het dagelijks bestuur zendt middels een kadernota de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raden van de deelnemende gemeenten conform het bepaalde zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid.
- 4.2 Indien er noodzaak bestaat om beleid te wijzigen met betrekking tot de eerder vastgestelde financiële kaders, verzendt het DB, tegelijkertijd met de kadernota, deze voornemens tot wijziging.

- 4.3 Het dagelijks bestuur zendt vóór 1 april een ontwerpbegroting voor het komende kalenderjaar en de drie daaropvolgende jaren, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
- 4.4 De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
- 4.5 Het algemeen bestuur stelt de begroting vast vóór 15 september van het jaar, voorafgaande aan het begrotingsjaar.

Artikel 5 Autorisatie begroting en investeringskredieten

- 5.1 Het Algemeen Bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.
- 5.2 Nieuwe investeringen worden door het Algemeen Bestuur bij de begrotingsbehandeling geautoriseerd.
- 5.3 Het Dagelijks Bestuur is bevoegd overschrijdingen van de geautoriseerde lasten en onderschrijdingen van de geautoriseerde baten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien van het desbetreffende programma.
- 5.4 Wijzigingen die gevolgen hebben voor de hoogte van de individuele gemeentelijke bijdragen en wijzigingen van het saldo van baten en lasten per programma worden zo veel als mogelijk tegelijkertijd met de tussentijdse rapportages door het Dagelijks Bestuur aan de gemeenteraden aangeboden voor zienswijzen. Na het verwerken van de zienswijzen worden begrotingswijzigingen aan het Algemeen Bestuur aangeboden.

Artikel 6 Tussentijdse rapportage en informatie

- 6.1 Het Dagelijks Bestuur informeert het Algemeen Bestuur door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting over de eerste vier maanden en de eerste acht maanden van het lopende boekjaar. Indien het nodig is om te kunnen aansluiten op de geplande vergaderdata van het Algemeen Bestuur, wordt de verslagperiode aangepast.
- 6.2 De inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de programma-indeling van de begroting.
- 6.3 In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de laatst vastgestelde begrote baten, lasten en investeringskredieten toegelicht.
- 6.4 Als daar aanleiding voor is, wordt in de tussentijdse rapportage ingegaan op afwijkingen in de realisatie van de voorgenomen speerpunten en/of de beoogde maatschappelijke effecten ten opzichte van de begroting.
- 6.5 Zo nodig worden voorstellen gedaan voor wijziging van de geautoriseerde budgetten en investeringskredieten en bijstelling van het beleid bij de behandeling van de tussentijdse rapportages door het Algemeen Bestuur.
- 6.6 In het kader van weerstandsvermogen en risicobeheersing worden bij het uitbrengen van de tussentijdse rapportages nieuwe of verdwenen risico's als mutatie gemeld in de paragraaf Risicobeheersing.

Artikel 7 Informatieplicht

- 7.1 Het Dagelijks Bestuur geeft aan het Algemeen Bestuur inlichtingen over het aangaan van verplichtingen rond:

- a. aan- en verkoop van goederen en diensten
- b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties en
- c. het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen

wanneer het Algemeen Bestuur daarom vraagt of als het uitoefenen van deze bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur ingrijpende gevolgen heeft voor de GGD Gelderland-Zuid.

Artikel 8 Jaarstukken

- 8.1 Gelijktijdig met het aanbieden van de jaarstukken biedt het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur het voorstel aan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
- 8.2 Vooruitlopend op het bestemmingsvoorstel over het jaarrekeningresultaat kan het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur voorstellen om restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

3 Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 9 Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

- 9.1 Het Algemeen Bestuur stelt vast op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
- 9.2 In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de gemeenschappelijke regeling, inclusief de dotaties aan de reserves.
- 9.3 In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 50.000 nader toegelicht.

Artikel 10 Voorwaardencriterium

- 10.1 Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
- 10.2 Het dagelijks bestuur biedt het algemeen bestuur jaarlijks uiterlijk op 31 december van het betreffende jaar ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 11 Begrotingscriterium

- 11.1 Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;

- 11.2 De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het Algemeen Bestuur is geautoriseerd.
- 11.3 Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
- 11.4 Uitgangspunt is dat iedere afwijking (zijnde een overschrijding) van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd indien deze niet tijdig aan het Algemeen Bestuur is gemeld. Onder 'tijdig melden' wordt verstaan bij de 1^e of 2^e tussentijdse rapportage of bij de jaarstukken. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
- Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
 - Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
 - De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
 - Er is sprake van een overschrijding van lasten welke past binnen het bestaande beleid maar wordt veroorzaakt door een feit/gebeurtenis dat zich voordoet op een moment dat er geen begrotingswijziging meer door het Algemeen Bestuur kan worden vastgesteld.
- 11.5 Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het Algemeen Bestuur (zoals volgt uit art 11.4), worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 12 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

- 12.1 Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
- 12.2 Het Dagelijks Bestuur zorgt voor en legt vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

4 Financieel beleid

Artikel 13 Waardering en afschrijving vaste activa

- 13.1 Voor het afschrijven van de materiële vaste activa met economisch nut worden de methodieken en termijnen gehanteerd zoals jaarlijks worden opgenomen in de programmabegroting. Veranderingen in methodieken en termijnen worden expliciet toegelicht.
- 13.2 Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Artikel 14 Voorziening voor oninbare vorderingen

Voor de vorderingen op debiteuren wordt een voorziening vanwege oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen.

Artikel 15 Reserves en voorzieningen

- 15.1 In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen plaats.
- 15.2 Het Dagelijks Bestuur hanteert de bepalingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording als kader voor het vormen van reserves en voorzieningen en neemt in de begroting en de jaarstukken de uitwerking van de vastgestelde kaders omtrent de vorming en besteding van reserves en voorzieningen op.
- 15.3 Indien een nadere aanvulling op artikel 15.2 nodig is, stuurt het Dagelijks Bestuur een voorstel naar het Algemeen Bestuur.

Artikel 16 Kostprijsberekening

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten wordt een systeem van kostentoe rekening gehanteerd waarbij de directe kosten worden verhoogd met een opslag voor huisvesting en overhead.

Artikel 17 Prijzen economische activiteiten

- 17.1 Voor de levering van goederen, diensten of werken aan overheidsbedrijven en derden en met welke bijbehorende activiteiten GGD Gelderland-Zuid in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt tenminste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. Bij afwijking doet het Dagelijks Bestuur voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel aan het Algemeen Bestuur waarmee het Algemeen Bestuur de activiteit als dienst van algemeen economisch belang bestempeld.
- 17.2 Bij het verstrekken van leningen, garanties door de GGD Gelderland-Zuid aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht. Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het Dagelijks Bestuur vooraf een voorstel aan het Algemeen Bestuur, waarin het publiek belang van de lening of garantie wordt gemotiveerd.
- 17.3 Besluiten van het Algemeen Bestuur met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het eerste lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht als sprake is van:
 - a. leveringen van goederen, diensten of werken aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publieke taak door die andere overheid;
 - b. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;
 - c. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;
 - d. een bevoordeling van sociale werkplaatsen;
 - e. een bevoordeling van onderwijsinstellingen;
 - f. een bevoordeling van publieke media-instellingen; en
 - g. een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels van het Werkingsverdrag van de Europese Unie en daarmee verenigbaar is.

Artikel 18 Financieringsfunctie

- 18.1 Het Dagelijks Bestuur neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen naast de opgenomen bepalingen in het treasury statuut de volgende kaders (die door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld) in acht:
- a. voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar worden ten minste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd; en
 - b. er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.
 - c. de treasuryfunctie binnen de GGD Gelderland- Zuid dient uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido).
- 18.2 Bij het verstrekken van leningen, het verstrekken van garanties en het verstrekken van risicodragend kapitaal bedingt het Dagelijks Bestuur indien mogelijk zekerheden.

5 Paragrafen

Artikel 19 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

- 19.1 In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en jaarstukken neemt het Dagelijks Bestuur de verplichte onderdelen op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.
- 19.2 Het Dagelijks Bestuur doet bij de begroting een voorstel voor de gewenste weerstandscapaciteit en het beleid voor het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen en het weerstandsvermogen.
- 19.3 Het Dagelijks Bestuur geeft in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken een samenvatting weer van de risico-inventarisatie, eventueel aangevuld met een toelichting op nieuwe of risico's die niet meer aanwezig zijn als daar aanleiding voor is.
- 19.4 Het Dagelijks Bestuur geeft in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken het weerstandsvermogen aan binnen de separaat vastgestelde kaders.

Artikel 20 Onderhoud kapitaalgoederen

Bij de begroting en de jaarstukken neemt het Dagelijks Bestuur in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de verplichte onderdelen op van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en doet verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan de diverse kapitaalgoederen.

Artikel 21 Financiering

In de paragraaf Financiering in de begroting en jaarstukken neemt het Dagelijks Bestuur de verplichte onderdelen op van het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Artikel 22 Bedrijfsvoering

In artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. Naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten wordt in de paragraaf bedrijfsvoering in ieder geval opgenomen:

- a. een toelichting op alle afwijkingen in rechtmatigheid, die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen, voor zover deze de rapportagegrens,

- zoals bedoeld in artikel 9 overschrijden en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen;
- b. een overzicht van en toelichting op niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden en de bijbehorende ministeriële regelingen, als deze voorkomen;
 - c. rapportage van het veelvuldig niet naleven van normen uit de gids proportionaliteit en/of slechte documentatie of naleving hiervan, als deze voorkomen;
 - d. geconstateerde fraude door eigen medewerkers, als dit voorkomt.

Artikel 23 Verbonden partijen

Bij de begroting en jaarstukken neemt het Dagelijks Bestuur in de paragraaf verbonden partijen de verplichte onderdelen op van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

6 Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 24 Administratie

Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de administratie zodanig van opzet en werking is, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeenschappelijke regeling als geheel en in de onderdelen daarvan;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut, voorraden, vorderingen, schulden, contracten;
- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- e. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 25 Financiële organisatie

Het Dagelijks Bestuur draagt de zorg voor en legt vast:

- a. Een eenduidige indeling van de organisatie en een eenduidige toewijzing van taken aan de organisatieonderdelen;
- b. Een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- c. De verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van toegekende budgetten en investeringskredieten.
- d. De interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie; verrekeningen tussen organisatieonderdelen van GGD Gelderland-Zuid.
- e. De te maken afspraken met organisatieonderdelen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van activiteiten en uitputting van middelen.

- f. De kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan taakvelden;
- g. Het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
- h. Het beleid en de interne regels voor subsidietoekenningen en steunverlening aan ondernemingen en instellingen;
- i. Het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen.

Opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 26 Interne controle

- 26.1 Het Dagelijks Bestuur zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder a, van de gemeente wet, en rechtmatigheid van de baten, lasten en de balansmutaties, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder b, van de gemeentewet, voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheers handelingen. Bij afwijkingen neemt het Dagelijks Bestuur maatregelen tot herstel.
- 26.2 Het Dagelijks Bestuur zorgt jaarlijks voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkelingen van de bezittingen, het financieel vermogen en de financiële mutaties van de GGD Gelderland-Zuid. Bij afwijkingen in de registratie neemt het Dagelijks Bestuur maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

7 Slotbepalingen

Artikel 27 Inwerkingtreding

- 22.1 Deze verordening treedt in werking met ingang van kalenderjaar 2024.
- 22.2 Deze verordening treedt in de plaats van de 'Financiële verordening GGD Gelderland Zuid' vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 1 oktober 2015.

Artikel 28 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald onder de naam 'Financiële verordening GGD Gelderland-Zuid 2024'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 12 december 2024 te Nijmegen.

De voorzitter,

De secretaris,

C. Damen

M. Pieters

Toelichting op de financiële verordening

Toelichting

De toelichting is geschreven voor gemeenten, maar in grote mate toepasbaar op Gemeenschappelijke Regelingen.

NB Deze toelichting is ook geschreven met het oog op de (mogelijke) keuzes die in de Model Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) gemaakt zijn. Als een individuele gemeente op onderdelen andere keuzes maakt dan in deze modelverordening zijn gemaakt, dan sluit deze toelichting mogelijk niet aan. Wel kan ze uiteraard als basis dienen voor een door de gemeente zelf op te stellen toelichting. Voor een goed beeld dient deze modelverordening in samenhang met de hierbij behorende VNG ledenbrief en implementatiehandleiding gelezen te worden.

Algemeen

De Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) heeft haar basis in artikel 212, eerste lid, van de Gemeentewet, waarin is opgenomen dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid vaststelt, en daarnaast de uitgangspunten voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. De Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) vult daarnaast de vrije ruimte nader in die iedere gemeente heeft bij de inrichting van het eigen financieel beleid, beheer en organisatie en de rechtmatigheid.

De Gemeentewet biedt de belangrijkste kaders en regelt bijvoorbeeld dat er nadere eisen worden gesteld aan de inrichting van de begroting en de jaarrekening. Dit wordt vervolgens uitgewerkt in het Besluit begroting en verantwoording gemeentes en provincies (hierna: BBV). Het BBV schrijft voor op welke wijze de gemeente moet begroten en verantwoorden en de wijze waarop zij uitvoeringsinformatie vastlegt. Om een correcte interpretatie van deze artikelen te waarborgen is er een commissie voor het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: commissie BBV). De commissie BBV draagt zorg voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV, en voor een visie ten aanzien van rechtmatigheid in de controleverklaring (artikel 75, tweede lid, van het BBV).

Richtlijnen van de commissie BBV aan gemeenten en andere decentrale overheden zijn een belangrijk instrument van de commissie BBV om in navolging van artikel 75 van het BBV de eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV te bevorderen. De richtlijnen van de commissie BBV worden onderverdeeld naar stellige uitspraken en aanbevelingen. De stellige uitspraken zijn dwingend; een gemeente behoort zich hier aan te houden. Met stellige uitspraken geeft de commissie BBV een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Indien een gemeente toch een afwijkende interpretatie kiest, dan moet zij dit expliciet motiveren en kenbaar maken bij de begroting en jaarstukken. De aanbevelingen zijn niet dwingend. Hierbij gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'. De commissie BBV spoort gemeenten aan om deze aanbevelingen te volgen, omdat dat naar haar oordeel bijdraagt aan het inzicht in de financiële positie (transparantie). Omdat deze aanbevelingen vanuit de expertise van de commissie BBV zijn opgesteld, zijn specifiek die aanbevelingen die gaan over de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) opgenomen als onderdeel van de verordening.

In artikel 75, tweede lid, onder b, van het BBV is vastgelegd dat de commissie BBV een kadernota rechtmatigheid opstelt voor het geven van een visie ten aanzien van rechtmatigheid in de controleverklaring. Met het instellen van de rechtmatigheidsverantwoording door burgemeester en wethouders heeft de commissie BBV de [Kadernota rechtmatigheid 2023](#) opgesteld.

Nieuwe ontwikkeling: rechtmatigheidsverantwoording door burgemeester en wethouders

Vanaf boekjaar 2023 nemen burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Deze verantwoording is een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd en het geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld. Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording). De accountant geeft vanaf dit moment dus geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording toetst de accountant uitsluitend of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. Dit betekent onder meer dat afwijkingen van rechtmatigheid (voor zover deze niet tevens van invloed zijn op het getrouwe beeld), geen invloed hebben op de strekking van de controleverklaring. Hierdoor kan het bijvoorbeeld voorkomen dat er omvangrijke afwijkingen van rechtmatigheid opgenomen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording van burgemeester en wethouders, terwijl de strekking van de controleverklaring toch goedkeurend is, omdat de omvangrijke rechtmatigheidsfouten getrouw opgenomen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen de raad en burgemeester en wethouders, over de (financiële) rechtmatigheid. Het doel hiervan is om de kaderstellende en controlerende rol van de raad op dit vlak te versterken. Het is daarnaast de verwachting dat dit een kwaliteitsimpuls zal geven aan de interne processen en beheersing, zodat burgemeester en wethouders kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem. Ook is de verwachting dat er meer vooruitgekeken gaat worden naar het oplossen van onrechtmatigheden, omdat burgemeester en wethouders ook beheersmaatregelen moeten formuleren (Kadernota rechtmatigheid 2023). Zie ook de toelichting bij artikel 6a.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 2. Vaststelling programma-indeling en paragrafen

Eerste lid

De programma-indeling wordt bij aanvang van iedere raadsperiode door de raad vastgesteld. Artikel 66, eerste lid, onder c, van het BBV bepaalt in aanvulling hierop dat de taakvelden aan de programma's moeten worden toegewezen.

Tweede lid, onder b

Op voorstel van burgemeester en wethouders stelt de raad beleidsindicatoren per programma vast. Het is het zogenaamde SMART maken van de begroting (de daarin vervatte informatie is specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden). Wat de verplichte beleidsindicatoren zijn, volgt uit de (ministeriële) Regeling vaststelling beleidsindicatoren door gemeenten in programma's en programmaverantwoording, die zijn grondslag vindt in artikel 25, tweede lid, onder a, van het BBV.

[Derde lid

Met dit lid geeft de raad aan dat hij de programma's (lid 1) nader wil onderverdelen in sub-onderwerpen die een nadere duiding geven aan de inhoud van de programma's.]

Vierde lid

Het BBV schrijft een aantal verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken voor. In een paragraaf wordt de raad integraal over een bepaald thema dat dwars door de begroting loopt, geïnformeerd. Het (facultatieve) derde lid bepaalt, dat de raad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode kan aangeven, welke paragrafen hij nog meer wenst. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een paragraaf subsidies, een paragraaf duurzaamheid en energietransitie of een paragraaf digitale transformatie.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen voor de inrichting van de begroting, die aanvullend zijn op het BBV.

Eerste lid, onder a

In het eerste lid, onder a, wordt de verplichting in artikel 20, tweede lid, onder b, van het BBV om in de begroting aandacht te besteden aan de investeringen nader uitgewerkt, door te bepalen dat er bij de uiteenzetting van de financiële positie een overzicht van de investeringen wordt gegeven. Dit is nodig om ook de autorisatie van investeringskredieten mogelijk te maken. Bij investeringen moet ook worden gedacht aan grondexploitaties.

Eerste lid, onder b

Het eerste lid, onder b, bepaalt, dat in aanvulling op het bepaalde in het BBV de gevolgen van de begroting en meerjarenraming, investering en grondexploitatie voor de gemeentelijke schuldpositie inzichtelijk worden gemaakt.

Derde lid

In het derde lid wordt geregeld vanaf welk grensbedrag incidentele baten en lasten worden gespecificeerd in het overzicht van de (geraamde) incidentele baten en lasten per programma, conform het advies van de commissie BBV (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021).

Artikel 4. Kaders begroting en meerjarenraming

Artikel 4 biedt de kaders voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Hierin staat een aantal uitgangspunten die burgemeester en wethouders bij het opstellen van deze stukken in acht moeten nemen. Dit is in aanvulling op de bepalingen van de artikelen 189 en 193 van de Gemeentewet en het BBV.

Eerste lid

De raad stelt vooraf aan het opstellen van de begroting een nota vast, waarin de hoofdlijnen voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor de komende jaren zijn vastgelegd. De kaders geven richting aan burgemeester en wethouders voor het opstellen van de begroting en de meerjarenraming. Deze nota wordt ook wel kader-, voorjaars- of perspectiefnota genoemd.

Tweede lid

In dit lid is bepaald dat in de begroting een post onvoorzien van **[[bedrag] OF [percentage van de totale lasten]]** wordt opgenomen. Zie artikel 8, eerste lid, onder e, van het BBV.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

Eerste lid

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet berust het budgetrecht bij de raad. De raad neemt uiteindelijk de beslissing welke bedragen hij voor taken en activiteiten op de begroting beschikbaar stelt. Gedurende het begrotingsjaar kan de raad op grond van artikel 192 van de Gemeentewet besluiten nemen voor het wijzigen van de begroting. De gemeente kan slechts uitgaven doen voor de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht (artikel 189, derde lid, van de Gemeentewet). De raad kan kiezen op welk niveau hij budgetten beschikbaar stelt. Autorisatie door de raad van de baten en de lasten vindt plaats op het niveau van [programma's **OF** programmaonderdelen **OF** taakvelden].

[Tweede lid

*De raad kan binnen een [programma **OF** programmaonderdeel **OF** taakveld] een activiteit als prioriteit bestempelen, waarvoor hij apart de baten en lasten wil autoriseren.]*

Derde lid

Naast lopende uitgaven doet een gemeente investeringen, waaronder investeringen in grondexploitaties. Ook uitgaven voor investeringen moeten door de raad worden geautoriseerd. Voor de autorisatie van deze investeringskredieten is er voor gekozen deze bij de begrotingsbehandeling mee te nemen. Wel kan de raad bij de begrotingsbehandeling aangeven, welke investeringskredieten hij op een later tijdstip wenst te autoriseren. Zo kan de raad de autorisatie van politiek belangrijke investeringen combineren met de behandeling van de inhoudelijke kant van het investeringsvoorstel. Het bedrag voor een dergelijke investering blijft wel op de begroting staan als voorziene uitgaaf, maar de raad autoriseert de uitgaaf nog niet. Burgemeester en wethouders zijn nog niet bevoegd verplichtingen voor de investering aan te gaan.

Vierde lid

Burgemeester en wethouders dienen dreigende overschrijdingen van geautoriseerde lasten en investeringskredieten en dreigende onderschrijdingen van geautoriseerde baten bij het bekend worden aan de raad te melden, zodat de raad kan besluiten of het budget moet worden gewijzigd of dat het beleid moet worden bijgesteld. Dit is de actieve informatieplicht van burgemeester en wethouders.

Vijfde lid

Voor het behandelen van de daadwerkelijke begrotingswijzigingen en bijstellingen van beleid is er voor gekozen deze mee te nemen bij de behandeling van de tussentijdse rapportages. Bij investeringen met een meerjarig karakter, waaronder ook grondexploitaties, vindt bij elke begroting een actualisatie van de ramingen plaats en doen burgemeester en wethouders aan de raad voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.

Zesde lid

Meestal komen gedurende het begrotingsjaar nieuwe investeringsvoornemens op tafel, die bij het opstellen van de begroting niet waren voorzien. Het zesde lid regelt de autorisatie van de investeringskredieten anders dan bij vaststelling van de begroting. Het gaat hier dus ook om investeringen die pas in de loop van het begrotingsjaar worden voorzien. Daarbij draagt dit lid aan burgemeester en wethouders op bij grote investeringen aan te geven wat het effect is op de schuldpositie van de gemeente.

[Zevende lid

In het zevende lid worden afspraken tussen burgemeester en wethouders en de raad over verschuivingen van uitgaven tussen jaarschijven in een investeringsbudget vastgelegd (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021), conform het advies van de commissie BBV.].

Artikel 6. Tussentijdse rapportages

De tussentijdse rapportages zijn een belangrijk onderdeel van de planning- en controlcyclus voor de raad. Op basis van tussentijdse rapportages wordt de raad geïnformeerd over de uitputting van budgetten en investeringskredieten en de voortgang van de uitvoering van het beleid.

Eerste lid

Er is gekozen voor twee tussentijdse rapportages, waarvan de eerste op tijd is om te gebruiken als input voor de voorjaarsnota.

Tweede lid

Het tweede lid bevat bepalingen over de minimale inhoud van de tussentijdse rapportages, waarbij informatie over de grondexploitatie valt onder de investeringskredieten.

Derde lid

Het derde lid bepaalt welke afwijkingen ten opzichte van de begroting burgemeester en wethouders in de tussentijdse rapportages moeten toelichten.

Artikel 7. Jaarstukken

Eerste lid

De jaarrekening zal een positief, dan wel een negatief saldo kennen. In het eerste lid wordt geregeld dat burgemeester en wethouders een voorstel doen voor de bestemming van het positieve saldo, dan wel de afdekking van een eventueel negatief saldo.

Tweede lid

Het tweede lid biedt de mogelijkheid om vooruitlopend op de bestemming van het rekeningresultaat budgetten die niet tot besteding zijn gekomen over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar. Bedacht moet worden dat dit uiteraard gevolgen heeft voor de mate waarin het rekeningsaldo nog kan worden bestemd, zoals bedoeld in het eerste lid.

Artikel 8. Wensen en bedenkingen over grote onderwerpen

In artikel 8 is een nadere invulling van de informatieplicht van burgemeester en wethouders aan de raad opgenomen. Het betreft een uitwerking van artikel 169, vierde lid, van de Gemeentewet. Dat artikel verplicht burgemeester en wethouders vooraf aan het aangaan van bepaalde verplichtingen de raad inlichtingen te verstrekken, indien de raad daar om verzoekt of indien de uitoefening van deze bevoegdheden van burgemeester en wethouders ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente.

[Eerste lid]

De raad verzoekt burgemeester en wethouders om informatie vooraf aan het aangaan van de opgesomde rechtshandelingen met een financieel gevolg, indien het aangaan van deze verplichtingen de in artikel 8 genoemde bedragen overschrijden. Het gaat hierbij dus niet om het budgetrecht van burgemeester en wethouders en raad, maar om de actieve informatieplicht. Het kan zijn dat het bedrag van de verplichting binnen de door de raad goedgekeurde begrotingskaders valt, maar dat de raad over het aangaan van de verplichting alsnog vooraf wil worden geïnformeerd. De verplichtingen die worden aangegaan zullen terug te zien zijn in de balans.

[Tweede lid

Burgemeester en wethouders en de raad maken afspraken over op welke wijze zij met het aangaan van bepaalde verplichtingen omgaan. Bij verplichtingen boven een bepaald bedrag wordt een zienswijze procedure ingegaan met de raad.]

De bepalingen uit het artikel ontslaan burgemeester en wethouders niet van de informatieplicht in andere gevallen. Ook moeten besluiten van burgemeester en wethouders voor het doen van privaatrechtelijke rechtshandelingen passen binnen de kaders van het beleid dat door de raad is uiteengezet. Het artikel schept slechts duidelijkheid tussen burgemeester en wethouders en de raad over wanneer de raad in elk geval vóóraf wenst te worden geïnformeerd en in de gelegenheid wil worden gesteld zijn wensen en bedenkingen aan burgemeester en wethouders kenbaar te maken.

Artikel 9. EMU-saldo

Voor gemeenten is in de Wet houdbare overheidsfinanciën vastgelegd dat ze een aandeel hebben in het plafond voor het totale EMU-tekort van Nederland. Wordt dit gemeentelijk aandeel in het EMU-tekort door de gezamenlijke gemeenten overschreden, dan kan dat tot een correctieve maatregel van het Rijk leiden of tot een boete uit Europa die naar gemeenten wordt doorvertaald. Maar het kan ook zijn, dat de overschrijding niet tot aanvullend beleid van het Rijk of Europa leidt.

Gemeenten krijgen in het voorjaar van het rijk bericht of het gemeentelijk aandeel in het nationale toegestane EMU-tekort met de lopende begroting dreigt te worden overschreden. Ook wordt dan duidelijk of daarop actie van gemeenten is gewenst. Pas als dit laatste het geval is, moeten gemeenten met een individueel EMU-saldo hoger dan de gemeentelijke EMU-referentiewaarde hun

begroting neerwaarts bijstellen om de overschrijding van het collectieve aandeel ongedaan te maken.

Burgemeester en wethouders informeren de raad als de gemeente van het rijk een bericht heeft ontvangen dat het toegestane EMU-tekort voor alle gemeenten dreigt te worden overschreden. Als daarop actie nodig is van de gemeente, doen burgemeester en wethouders een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Artikel 10 Uitgangspunten rechtmatigheidsverantwoording

Bij de verantwoording over rechtmatigheid wordt gekeken naar negen criteria. Burgemeester en wethouders leggen verantwoording af over alle negen criteria in de jaarrekening. Zie Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021, blz. 9 e.v. voor de criteria en bijbehorende toelichting. De eerste zes criteria zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze betreffen verantwoording met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid. Ze komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Dit zijn het calculatiecriterium, valuteringscriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en leveringscriterium.

Daarnaast is er een aantal criteria waarbij de verantwoording specifiek gaat over rechtmatigheid. Deze komen wel tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording:

- begrotingscriterium: de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
- voorwaardencriterium: voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;
- misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Eerste lid

In relatie tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in het eerste lid opgenomen dat de raad bij aanvang van iedere raadsperiode vaststelt op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken geïnformeerd wil worden over rechtmatigheid (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021).

Tweede lid

In het tweede lid stelt de raad de verantwoordingsgrens vast, waarboven burgemeester en wethouders moeten rapporteren aan de raad (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021). Deze grens moet tussen 0 en 3% liggen van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.

Derde lid

Het derde lid geeft aan boven welk bedrag afzonderlijke afwijkingen nader moeten worden toegelicht (rapportagegrens).

Artikel 11 Voorwaardencriterium

Eerste lid

In het eerste lid wordt de definitie weergegeven van het voorwaardencriterium, het zogenaamde "normenkader".

Tweede lid

Artikel 11 geeft aan dat jaarlijks het normenkader ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording door de gemeenteraad moet worden vastgesteld en voor een bepaalde datum aan de raad moet worden aangeboden.

Artikel 12 Begrotingscriterium

Eerste lid

Artikel 12 gaat expliciet in op de begrotingsrechtmatigheid. In het eerste lid wordt het begrip begrotingsrechtmatigheid gedefinieerd.

Tweede lid

De baten en lasten moeten zich bewegen binnen de door de raad goedgekeurde en vastgestelde budgetplafonds. Indien er een overschrijding plaatsvindt is er in principe sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Dat is geregeld in het tweede lid.

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Eerste lid

Dit artikel voorziet in het zogenaamde "misbruik en oneigenlijk gebruik criterium". In het eerste lid wordt het criterium gedefinieerd. Van misbruik is sprake bij het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Van oneigenlijk gebruik is sprake indien bij het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, het verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving is maar in strijd met het doel en de strekking daarvan is.

Tweede lid

Aan Burgemeester en wethouders wordt opgedragen om regels op stellen voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

In artikel 212, tweede lid, onder a, van de Gemeentewet is opgenomen, dat de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 14 invulling gegeven.

Eerste lid

[Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage afschrijvingsbeleid bij deze verordening. In deze bijlage zijn naast de methodiek de afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën immateriële vaste activa, materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut opgenomen. Deze vorm sluit aan bij de voorheen gebruikelijke werkwijze in sommige gemeenten om de afschrijvingstermijnen in een apart document vast te leggen.]

OF

Burgemeester en wethouders bieden de raad eens in de [**aantal**] jaar een nota investeringen aan, waarin de afschrijvingstermijnen als bijlage zijn opgenomen. De raad stelt deze nota vast. De nota behandelt de regels voor waardering en afschrijving van vaste activa, de zogenaamde waarderingsgrondslagen.]

Tweede lid

In het tweede lid is opgenomen dat jaarlijks een meerjareninvesteringsplan wordt opgesteld. Dit biedt integraal inzicht en versterkt daarmee de sturingsmogelijkheden van de raad.

[Artikel 15. Voorziening voor oninbare vorderingen]

Voor de oninbaarheid van vorderingen moet een gemeente een voorziening vormen. Dit artikel bevat regels voor het vaststellen van de hoogte van deze voorziening. Bij het artikel is onderscheid gemaakt tussen gemeentelijke aanslagen en heffingen die het karakter hebben van bulkfacturen en overige vorderingen.

Eerste lid

Vorderingen van de gemeente worden individueel beoordeeld op oninbaarheid.

Tweede lid

Voor de in het tweede lid genoemde gemeentelijke aanslagen, heffingen en bijstandsverstrekkingen wordt een voorziening getroffen op basis van het historisch percentage van oninbaarheid. Een individuele beoordeling per aanslag of heffing is bij dit soort vorderingen namelijk zeer bewerkelijk. Wel zal een accountant eisen dat de grote bedragen onder deze vorderingen toch individueel worden beoordeeld. De accountant controleert bij zijn controle van het getrouwe beeld van de jaarrekening de hoogte van deze voorziening. Indien over de waarderingsgrondslagen geen afspraken bestaan, zal hij mogelijk aandringen op het hanteren van een methodiek voor het onderbouwen van de hoogte van deze voorziening.]

Artikel 16. Reserves en voorzieningen

Eerste lid

Regelgeving rondom de verantwoording van de rentekosten is uitgewerkt in de notitie Rente van de commissie BBV. In deze notitie is aangegeven dat de uitspraken van de commissie BBV alleen strekken tot de verslaggevingstechnische verwerking van de rente op de taakvelden. Dat wil zeggen dat de regels voor de renteomslag bepalend zijn voor de rente die feitelijk wordt toegerekend aan de taakvelden. De commissie BBV doet echter geen uitspraken over de wijze waarop gemeenten hun tarieven moeten berekenen. Fiscaal juridisch gezien is het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening.

[De overheadkosten moeten apart worden verantwoord. Daarom is het noodzakelijk kostprijzen van rechten en heffingen en van gemeentelijke goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, extracomptabel te onderbouwen. Het is niet noodzakelijk de rentevergoeding over reserves en voorzieningen in de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening aan de taakvelden toe te rekenen. Het eerste lid bepaalt daarom, dat voor de toerekening van rentelasten en rentebaten in de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening aan de taakvelden geen rentevergoeding over reserves en voorzieningen wordt meegenomen.]

In afwijking van het eerste lid worden bij vennootschapsbelastingplichtige activiteiten en grondexploitaties alleen de rentekosten voor de inzet van vreemd vermogen aan de kostprijs toegerekend. Bij projectfinanciering worden dan de werkelijke rentekosten toegerekend. In andere gevallen wordt uitgegaan van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de portefeuille leningen.

Tweede lid

Het tweede lid bepaalt, dat burgemeester en wethouders eens in de **[aantal]** jaar een nota over de reserves en voorzieningen aan de raad aanbieden. Met het vaststellen van deze nota stelt de raad de kaders vast voor de vorming van reserves en voorzieningen.

Tweede lid, onder c

In de Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021, zet de commissie BBV uiteen op welke wijze budgetoverhevelingen tussen begrotingsjaren rechtmatig kunnen plaatsvinden. De commissie BBV beveelt aan dat wanneer er wordt gekozen om specifieke budgetten bij onderuitputting op jaareinde in bestemmingsreserves op te nemen, de raad hiervoor kaders opneemt in de Financiële verordening.

Derde lid

Voor een investeringsvoornemen kan de raad een bestemmingsreserve vormen. Een deel van de algemene reserve wordt hiervoor afgezonderd. Hiermee wordt op de balans van de gemeente tot uitdrukking gebracht dat een toekomstige investering in de loop van de jaren middels de afschrijvingen een beslag op het eigen vermogen gaat leggen. In het derde lid zijn de voorwaarden voor een voorstel voor een dergelijke bestemmingsreserve opgenomen.

Vierde lid

Investeringsvoornemens leiden niet altijd tot investeringen. Er bestaat het gevaar, dat bestemmingsreserves op de balans blijven staan waar tegenover in het geheel geen investeringsvoornemen meer bestaan. Dit kan worden voorkomen door voor elke nieuwe bestemmingsreserve een maximale 'houdbaarheidsdatum' op te nemen. Hiervoor is bepaald dat bestemmingsreserves die de houdbaarheidsdatum hebben overschreden, vervallen en weer aan de algemene reserve worden toegevoegd.

[Vijfde lid

In het vijfde lid is de verplichting opgenomen om de reserves niet alleen periodiek, maar ook jaarlijks bij de begroting en de jaarrekening te beoordelen.]

Artikel 17. Kostprijsberekening

Artikel 212, tweede lid, onder b, van de Gemeentewet bepaalt dat de verordening in ieder geval de grondslagen bevat voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b en heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De grondslagen voor de prijzen die de gemeente bij overheidsbedrijven en derden in rekening brengt, en voor de tarieven van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden gevormd door de opbouw van de kostprijs. De overheadkosten moeten apart worden verantwoord. Ze worden bij de gemeente niet doorberekend aan de taakvelden. Daarmee is het niet mogelijk om de integrale kostprijzen in de administratie van de baten en lasten op taakvelden van de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening in beeld te brengen. De kostprijzen moeten extracomptabel worden berekend en vastgelegd.

Eerste lid

Het eerste lid bepaalt dat de kostprijsberekeningen extracomptabel worden vastgelegd en dat de kostprijzen bestaan uit de directe kosten en een opslag voor de overhead en voor de rente over de inzet van vreemd vermogen, reserves en voorzieningen voor de financiering van (vaste) activa die voor desbetreffende rechten en heffingen en voor desbetreffende goederen, werken en diensten worden ingezet. Wat onder de directe kosten moet worden verstaan is via het BBV, de notitie overhead en de taakveldbeschrijving helder gedefinieerd. Op dat punt hoeft in deze verordening niets aanvullend te worden geregeld.

[Tweede lid

In het tweede lid wordt bepaald dat gemeenten de kosten voor compensabele BTW, gederfde inkomsten vanwege het kwijtscheldingsbeleid en de kosten voor straatreiniging in de kostenbasis kunnen meenemen. Zie [VNG Handreiking kostenonderbouwing lokale heffingen, 2016.](#)]

Derde en vierde lid

Het derde en vierde lid bieden de mogelijkheid dat de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan de verschillende specifieke uitkeringen of activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen, apart onder het taakveld overhead in de administratie worden afgezonderd en in de belastingaangifte aan deze activiteiten worden toegerekend. Dit afzonderen kan door voor deze kosten aparte (hulp-)kostenplaatsen aan te maken en de kosten voortaan op deze (hulp-)kostenplaatsen te boeken.

Vijfde lid

De commissie BBV geeft aan dat de toerekening van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten niet mag afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan gemeentelijke taakvelden.

[In het vijfde lid wordt bepaald dat deze plaatsvindt naar rato van het aandeel van de personeelslasten inclusief inhuur derden in de totale personeelslasten inclusief inhuur derden.

OF

De toerekening van overhead vindt plaats naar rato van de totale directe kosten op de taakvelden.] De notitie [Overhead](#) van de commissie BBV schrijft voor dat er sprake moet zijn van een uniforme toerekening.

[Zesde lid

Als er sprake is van een rentetoerekening over het eigen vermogen, dan bepaalt het zesde lid dat dit percentage jaarlijks bij de begroting wordt vastgesteld. De notitie rente van de commissie BBV vormt hiervoor het kader.]

Zevende lid

Het zevende lid geeft voor de omslagrente voor de kostprijs van verstrekte leningen een afwijkend voorschrift. Die kostprijs wordt gebaseerd op de rente van de lening die is aangetrokken voor de verstrekte lening. Die rente moet worden verhoogd met een risico-opslag voor de kans dat de (een deel van) de lening niet wordt terugbetaald (debiteurenrisico). Daarnaast moeten voor het bepalen van die kostprijs natuurlijk als directe kosten ook de afsluitkosten e.d. worden meegenomen.

Artikel 18. Prijzen economische activiteiten

Eerste tot en met derde lid

In de Wet Markt en Overheid (waarmee de Mededingingswet is gewijzigd) is opgenomen dat als een gemeente goederen, diensten of werken levert aan overheidsbedrijven of derden zij deze activiteiten niet mag bevoordelen als het economische activiteiten betreft. Economische activiteiten zijn hier activiteiten waarmee de gemeenten in concurrentie met andere ondernemingen treedt.

Het bevoordelingsverbod houdt feitelijk in dat ten minste een integrale kostprijs voor de levering van goederen, diensten en werken en het verstrekken van leningen garanties en kapitaal in rekening moet worden gebracht.

Vierde lid

Van dit verbod kan worden afgeweken als de activiteiten worden ontplooid in het kader van het publiek belang. Daarvoor is wel nodig dat in een raadbesluit het publiek belang van de activiteit wordt gemotiveerd. Het raadbesluit moet worden aangemerkt als een concretiserend besluit van algemene strekking. Het besluit moet worden bekendgemaakt in een officieel **elektronisch publicatieblad** en moet open staan voor bezwaar en beroep. Belanghebbenden kunnen dan binnen uiterlijk zes weken na bekendmaking van het besluit een bezwaarschrift indienen bij de gemeente (artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb)). De gemeente moet binnen zes weken een besluit nemen over het bezwaarschrift of – indien een commissie als bedoeld in [artikel 7:13](#) van de Awb is ingesteld – binnen twaalf weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken. Bij afwijzing van de bezwaren kan de belanghebbende beroep instellen bij de bestuursrechter.

Vijfde lid

Voor het verplicht in rekening brengen van minimaal een integrale kostprijs voor de levering van goederen, werken en diensten of voor het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal geldt een aantal uitzonderingen (artikel 25h van de Mededingingswet).

Artikel 19. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

Eerste lid

Het vaststellen van de tarieven voor belastingen, rechten, leges en heffingen is een bevoegdheid van de raad. Deze bevoegdheid kan niet worden gedelegeerd (artikel 156 van de Gemeentewet). Het eerste lid bepaalt dat de raad de tarieven voor de belastingen, rioolheffingen, afvalstoffenheffing [... **(verdere opsomming van rechten en leges waarvan het wenselijk wordt geacht de tarieven jaarlijks vast te stellen)**] jaarlijks vaststelt.

Het vaststellen van prijzen voor de levering van gemeentelijke goederen, diensten en werken die niet vallen onder artikel 229 van de Gemeentewet, is een privaatrechtelijke besluit. Deze besluiten zijn een bevoegdheid van burgemeester en wethouders (artikel 160, eerste lid, onder e, van de Gemeentewet), maar hebben wel invloed op de hoogte van de inkomsten en raken daarom ook het budgetrecht van de raad.

Tweede lid

Burgemeester en wethouders bieden met een vaste frequentie aan de raad een nota met daarin de kaders voor de te hanteren prijzen, huren en tarieven voor erfpacht. De raad stelt deze nota vast.

Artikel 20. Financieringsfunctie

Artikel 212, tweede lid, onder c, van de Gemeentewet bevat de bepaling, dat de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) in elk geval regels voor de algemene doelstelling en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie bevat. Artikel 20 bevat kaders voor het financieringsbeleid. De kaders voor de financiële organisatie van de financieringsfunctie staan in artikel 29.

Eerste lid

In aanvulling op de regels uit de Wet financiering decentrale overheden (hierna: Wet fido) en daarop gebaseerde besluiten en regelingen stelt het eerste lid een aantal aanvullende kaders. Zo mag geen gebruik worden gemaakt van financiële derivaten. Gemeenten mogen alleen leningen en garanties verstrekken en financiële participaties aangaan voor het behartigen van een publiek belang (artikel 2 van de Wet fido). Daarbij bepaalt artikel 160, tweede lid, van de Gemeentewet, dat een besluit tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen niet eerder wordt genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en hij zijn wensen en bedenkingen ter kennis van burgemeester en wethouders heeft kunnen brengen.

[Tweede lid

Het tweede lid dragen burgemeester en wethouders op bij het verstrekken van leningen, garanties en risicodragend kapitaal zo mogelijk zekerheden te bedingen om zo het financiële risico waaraan de gemeente bloot komt te staan, te verminderen. Dit is zeker als het om grote bedragen gaat, iets om op te letten.

[Derde lid

Het derde lid bepaalt, dat voor het verlenen van garanties een voorziening wordt gevormd voor het risico dat de gemeente loopt. Daarmee komt de verlening van garanties expliciet onder het budgetrecht van de raad te vallen en is ook voor de verlening van garanties tegen marktconforme tarieven instemming van de raad vereist.]

Artikel 21. Lokale heffingen

De artikelen 21 tot en met 27 geven aan wat er in de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid van de begroting en de jaarstukken ten minste moet staan, conform het BBV. In de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) kan de raad bepalen, dat hij ook over aanvullende zaken in de paragrafen wil worden geïnformeerd.

In artikel 10 van het BBV staat welke informatie de paragraaf lokale heffingen van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In dit artikel wordt de aanvullende informatievraag van de raad gedefinieerd. Een deel van de aanvullende informatie dient voor het met de begroting vaststellen van de gehanteerde omslagrente voor de kostprijsberekening van rechten en leges waarmee kosten in rekening worden gebracht. Ook wordt gevraagd de toerekening van de rente en de toerekening van de overheadkosten aan de verschillende rechten, leges en heffingen in beeld te

brengen. De commissie BBV beveelt aan om in de paragraaf lokale heffingen van de begroting en de jaarstukken ook een overzicht op te nemen van de te onderscheiden lokale heffingen, de maatstaf en de doelstelling die wordt beoogd met het opleggen van de heffing (artikel 21, aanhef, en onder d.)

Artikel 22. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Eerste lid

Voor de begrippen netto schuld per inwoner en onbenutte belastingcapaciteit zijn de definities gevolgd die www.waarstaatjegemeente.nl toepast voor de financiële kengetallen over de gemeentefinanciën.

Tweede lid

In artikel 11 van het BBV staat welke informatie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In dit artikel wordt de aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd. Er is opgenomen, dat de raad voor het vormen van een oordeel over het weerstandsvermogen in deze paragraaf ook wordt geïnformeerd over de ontwikkeling van de netto schuld per inwoner, de ontwikkeling van het saldo van baten en lasten als aandeel van de inkomsten en over de onbenutte belastingcapaciteit als aandeel van de inkomsten. Met deze aanvulling op de wettelijk verplichte financiële kengetallen komt de set financiële kengetallen overeen met die van www.waarstaatjegemeente.nl.

Artikel 23. Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 12 van het BBV staat welke informatie de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten.

[Eerste lid

In het eerste lid wordt de aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf geformuleerd.]

Tweede tot en met vierde lid

Het tweede tot en met vierde lid bevatten bepalingen waaruit volgt dat burgemeester en wethouders ten minste eens in de [**aantal**] jaar de raad onderhoudsplannen aanbieden over respectievelijk het onderhoud openbare ruimte, het onderhoud riolering en het onderhoud gebouwen. Hiermee kan de raad de kaders voor het toekomstig onderhoudsniveau vaststellen.

[Artikel 24. Financiering

In artikel 13 van het BBV staat welke informatie de paragraaf financiering van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In aanvulling daarop is in dit artikel de aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd.]

Artikel 25. Bedrijfsvoering

In artikel 14 van het BBV staat welke informatie de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In dit artikel is de aanvullende informatievraag van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd.

Onder f

In verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en jaarstukken ook een grotere rol gekregen. De commissie BBV doet hierover een aantal stellige uitspraken:

- Burgemeester en wethouders geven in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

- Indien de normen uit de gids proportionaliteit veelvuldig niet nageleefd worden of slecht gedocumenteerd en/of gemotiveerd zijn, dan moeten burgemeester en wethouders hierover rapporteren via de paragraaf bedrijfsvoering.
- Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet fido en de bijbehorende ministeriële regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Overigens adviseert de commissie BBV ook om afspraken te maken tussen raad en burgemeester en wethouders over de wijze waarop met niet financiële onrechtmatigheden wordt omgegaan. Daarnaast adviseert de commissie BBV om geconstateerde fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.

De raad kan ervoor kiezen om een rapportagegrens vast te leggen voor het toelichten van onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering, die afwijkt van de verantwoordingsgrens die is vastgelegd in artikel 11. Burgemeester en wethouders moeten in de paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting geven op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen, voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. De rapportagegrens kan ook bestaan uit kwalitatieve criteria (bijvoorbeeld afwijkingen die geregeld voorkomen).]

[Artikel 26. Verbonden partijen

In artikel 15 van het BBV staat welke informatie de paragraaf verbonden partijen van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In dit artikel is deze aanvullende informatie van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd.]

Artikel 27. Grondbeleid

[Eerste lid

In artikel 16 van het BBV staat welke informatie de paragraaf grondbeleid van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In het eerste lid is de aanvullende informatie van de raad voor deze paragraaf gedefinieerd.]

Tweede lid

Burgemeester en wethouders bieden eens in de [aantal] jaar aan de raad een nota grondbeleid aan. Met de nota kan de raad de kaders voor het toekomstig grondbeleid vaststellen.

Derde lid

De commissie BBV adviseert gemeenten een grondprijzenbrief op te stellen met een vastgestelde uitgifteprijs voor zowel maatschappelijke grond als intern door te leveren grond, waar bij interne levering alleen fiscaal gezien winsten of verliezen worden gerealiseerd. Herwaardering van gronden is binnen het BBV niet toegestaan.

Vierde lid

De commissie BBV beveelt aan om de keuze om de voorziening voor verliesgevende grondexploitaties tegen [contante **OF** nominale] waarde te waarderen, vast te leggen in de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet).

Artikel 28. Administratie

Onder artikel 28 zijn algemene bepalingen opgenomen voor de inrichting van de gemeentelijke administratie.

Artikel 29. Financiële organisatie

Burgemeester en wethouders zijn op grond van artikel 160 van de Gemeentewet bevoegd regels te stellen over de ambtelijke organisatie. Deze bevoegdheid betreft ook het stellen van regels voor de

financiële organisatie, blijkt uit het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State en het nader rapport uit 2003 over de wijziging van artikel 212 van de Gemeentewet.

Artikel 29 geeft een opsomming op welke terreinen van de financiële organisatie burgemeester en wethouders beleid en interne regels stellen. Om hier invulling aan te geven ligt het voor de hand dat burgemeester en wethouders een organisatiebesluit en een treasurystatuut vaststellen en dat burgemeester en wethouders de volmachten en mandaten alsook de kostenverdeelsleutels voor de (extracomptabele) kostentoerekening vastleggen.

Onder f

Bij het beleid en de interne regels voor de inkoop en aanbesteding kan gedacht worden aan een inkoopreglement en ook aan gemeentelijke inkoopvoorwaarden.

Onder g

Bij het beleid en de interne regels voor steunverlening en subsidieverstrekking gaat het om procedures die naleving van de Europese staatssteunregels en regels voor diensten van algemeen economisch belang, de Awb en de [**citeertitel Algemene subsidieverordening 2013**] waarborgen.

Onder h

In geval van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik gaat het bijvoorbeeld om het treffen van voldoende verificatiemaatregelen vooraf van de antecedenten van een aanvrager van een gemeentelijke subsidie, zodat subsidies wel daadwerkelijk worden verstrekt aan rechthebbenden. De uitgangspunten voor de financiële organisatie zijn nodig om voor het financieel beheer en het financieel beleid aan de eisen voor rechtmatigheid, controle en verantwoording te voldoen.

Onder i

Onder i is de opdracht neergelegd voor burgemeester en wethouders voor de registratie van de prestaties en de maatschappelijke effecten, die de raad kan betrekken bij de beoordeling van de jaarrekening.

Artikel 30. Interne controle

Eerste lid

De accountant toetst jaarlijks of de gemeenterekening een getrouw beeld geeft van de gemeentelijke financiën. Het eerste lid draagt burgemeester en wethouders op maatregelen te treffen, zodat gedurende het jaar of vooraf aan de accountantscontrole de gemeente zelf nagaat of de cijfers in de administraties een getrouw beeld geven en of de financiële beheershandelingen die aan de baten, de lasten en de balansmutaties ten grondslag liggen, rechtmatig (zijn) verlopen.

Tweede lid

Het tweede lid bepaalt, dat burgemeester en wethouders maatregelen treffen, zodat wordt gecontroleerd of de administratie van materiële bezittingen zoals gebouwen, voertuigen, computers, voorraden en de administratie van het financieel vermogen zoals aandelen en overeenkomsten van leningen, geldmiddelen, debiteurenvorderingen e.d. overeenkomen met hetgeen de gemeente daadwerkelijk bezit. Voor veel van deze bezittingen wordt een jaarlijkse controle gevraagd.

Eens in [**aantal (bijvoorbeeld 4 of 5)**] jaar moet worden gecontroleerd of de administratie van registergoederen en bedrijfsmiddelen overeenkomt met het daadwerkelijke bezit.

Artikel 31. Intrekking oude regeling

Volgens de Gemeentewet is een begrotingsjaar gelijk aan een kalenderjaar. In begrotingsjaar t worden de jaarstukken uit het begrotingsjaar t-1 vastgesteld, wordt uitvoering gegeven aan de begroting voor het jaar t en wordt tot slot de begroting voor het jaar t+1 vastgesteld. De nieuwe

verordening is van toepassing op alle stukken die betrekking hebben op het begrotingsjaar t+1 en later.

De oude verordening is ondanks het intrekken nog wel van toepassing op de jaarstukken van het begrotingsjaar t-1 en de begroting en jaarstukken van het jaar t. Hiervoor is in het artikel een overgangsbepaling opgenomen.

Verordening controle financiële beheer en organisatie

GGD Gelderland-Zuid

Besluit:

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid; gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur; gelet op artikel 213, eerste lid, van de Gemeentewet; besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid.

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- accountant: een door het Algemeen Bestuur aangewezen accountant als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.
- accountantscontrole: de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd door de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant.
- jaarrekening: jaarrekening van de gemeente als bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet.
- rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het Dagelijks Bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.
- deelverantwoording: een in opdracht van de het Algemeen Bestuur ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de organisatie van de GGD Gelderland-Zuid, welke verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Artikel 2 Opdrachtverlening accountantscontrole

- 2.1 De accountantscontrole wordt opgedragen aan een door het Algemeen Bestuur te benoemen accountant.
- 2.2 Het Dagelijks Bestuur bereidt indien van toepassing, in overleg met het Algemeen Bestuur, de aanbesteding van de accountantscontrole voor.
- 2.3 Het Algemeen Bestuur stelt na verstrekking van de opdracht tot accountantscontrole, in overleg met de accountant, jaarlijks vast:

- a. de toe te passen goedkeuringstoleranties en (afwijkende) rapporteringstoleranties bij de controle van de jaarrekening;
- b. de apart te controleren deelverantwoordingen en eventueel daarbij toe te passen omvangbases en goedkeuringstoleranties en (afwijkende) rapporteringstoleranties;
- c. specifieke aandachtspunten waar de accountant bij de controle aandacht aan dient te besteden.

Artikel 3 Informatieverstrekking door het Dagelijks Bestuur

- 3.1 Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening conform de geldende interne en externe wet- en regelgeving en overlegt deze voor 1 maart aan de accountant voor controle.
- 3.2 Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, besluiten van het Algemeen en Dagelijks Bestuur, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen en dergelijke voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.
- 3.3 Bij de jaarrekening bevestigt het Dagelijks Bestuur schriftelijk aan de accountant dat alle hem bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.
- 3.4 Het Dagelijks Bestuur overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen uiterlijk voor 1 april aan deelnemende gemeenten.
- 3.5 Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in het Algemeen Bestuur beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur en de accountant gemeld.
- 3.6 De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur zo veel mogelijk gebruik van het namens het Dagelijks Bestuur uitgevoerde onafhankelijke onderzoek.
- 3.7 De accountant maakt in de accountantscontrole zo veel mogelijk gebruik van de aanwezige interne beheersing van de werkzaamheden van de interne auditfunctie van de Gemeenschappelijke Regeling en stimuleert door een zo veel mogelijke organisatiegerichte accountantscontrole de verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering.

Artikel 4 Inrichting accountantscontrole

- 4.1 De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht alsmede de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden.
- 4.2 De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de frequentie van de uit te voeren controles. De accountant kan de controlewerkzaamheden zonder voorafgaande kennisgeving uitvoeren.
- 4.3 Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt minimaal eenmaal per jaar (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en een vertegenwoordiging uit het Algemeen Bestuur, een vertegenwoordiging uit het Dagelijks Bestuur, de directie en het hoofd financiën en control.

Artikel 5 Toegang tot informatie

- 5.1 Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle relevante werkplaatsen van de Gemeenschappelijke Regeling, voor zover dit niet in strijd is met de privacybeschermende regelingen.
- 5.2 De accountant is bevoegd om van alle in de organisatie werkende personen mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de desbetreffende ambtenaren hieraan hun medewerking verlenen.
- 5.3 Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat alle in de organisatie werkende personen van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer, de getrouwheid van zowel het financiële beeld als de verklaring omtrent de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 6 Overige controles en opdrachten

- 6.1 Het Dagelijks Bestuur kan de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het Dagelijks Bestuur informeert het Algemeen Bestuur vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.
- 6.2 Het Dagelijks Bestuur draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries. Het Dagelijks Bestuur is voor de controle van de rechtmatige besteding van specifieke uitkeringen bevoegd de opdracht te verlenen aan een andere dan de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant, indien dit in het belang van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid is.
- 6.3 Het Dagelijks Bestuur draagt de zorg voor de verantwoording aan derden (Belastingdienst, ABP, Sociale verzekeringsbank, CBS, e.d.) en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Indien een deel van deze vereisten moet worden uitgevoerd door een accountant is het Dagelijks Bestuur bevoegd hiervoor de opdracht te verlenen aan een andere dan de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant, indien dit in het belang van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland-Zuid is.

Artikel 7 Rapportering

- 7.1 Indien de accountant bij een controle tot het oordeel komt dat de afgegeven rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan het Algemeen Bestuur en zendt een afschrift hiervan aan het Dagelijks Bestuur.
- 7.2 In aanvulling op het in de wet voorgeschreven verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde (deel-)controles verslag uit over zijn bevindingen die niet van bestuurlijk belang zijn aan de directeur van de GGD en het hoofd financiën en control. Onderwerpen uit dit verslag die van bestuurlijk belang zijn worden overgenomen in het verslag van bevindingen.
- 7.3 De accountantsverklaring en het verslag van bevindingen worden, indien daar aanleiding voor is, voor verzending aan het Algemeen Bestuur door de accountant aan het Dagelijks

Bestuur voorgelegd met de mogelijkheid voor het Dagelijks Bestuur om op deze stukken te reageren.

- 7.4 De accountant bespreekt voorafgaand aan de behandeling in het Algemeen Bestuur van de jaarstukken het verslag van bevindingen met een vertegenwoordiging uit het Algemeen Bestuur.

Artikel 8 Intrekking oude regeling

De Controleverordening GGD Gelderland-Zuid 2015 wordt ingetrokken.

Artikel 9 Inwerkingtreding

- 9.1 Deze verordening treedt in werking op 01-01-2024, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening (en deelverantwoordingen) van het verslagjaar 2024 en volgende jaren.
- 9.2 Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening controle financiële beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) GGD Gelderland-Zuid.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de GGD Gelderland-Zuid d.d. 12 december te Nijmegen.

De voorzitter

De secretaris

C. Damen

M. Pieters

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	4.3
Onderwerp	Normenkader GGD Gelderland-Zuid 2024

Korte samenvatting onderwerp

Jaarlijks dient het Algemeen Bestuur het normenkader vast te stellen. Dit normenkader vormt tezamen met het controleprotocol de basis voor de accountantscontrole. Bijgaand de inventarisatie van wet- en regelgeving voor de rechtmatigheidscontrole door de accountant voor het jaar 2024.

Toelichting

Het normenkader bevat de relevante wet- en regelgeving waarin handelingen zijn geregeld, waaruit financiële gevolgen kunnen voortkomen die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Met andere woorden: het gaat om de financiële beheershandelingen.

Het externe normenkader is echter uitgebreider, omdat handelingen en beslissingen van niet-financiële aard wel in algemene zin dienen te worden betrokken bij de inschatting van het algemene risicobeleid en –beheer van de gemeenschappelijke regeling. De ratio hiervan is dat niet financiële handelingen wel kunnen leiden tot financiële risico's. Ook toetst de accountant of het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat ten opzichte van de jaarrekening. De paragrafen in het jaarverslag worden niet op rechtmatigheidsaspecten getoetst. Wel wordt gekeken of het beeld dat in de paragrafen wordt gegeven in overeenstemming is met de jaarrekening.

Het interne normenkader is daarentegen beperkt tot de voor de accountant noodzakelijke wet- en regelgeving, omdat het anders leidt tot meerwerk en een groter risico op afwijkingen. Dat neemt niet weg dat wij bij onze eigen controles wel uitgebreider controleren op interne wet- en regelgeving.

Toleranties in de accountantscontrole

De accountant accepteert in de controle toleranties, ofwel mogelijke afwijkingen. In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn de minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Deze zijn door de GGD overgenomen:

	Goedkeuringstolerantie	Rapportagetolerantie
Fouten	1% van de totale lasten	0.8% van de totale lasten
Onzekerheden	3% van de totale lasten	0.8% van de totale lasten

Door middel van het vaststellen van het normenkader stelt het algemeen bestuur ook de goedkeurings- en rapporteringstolerantie vast ten behoeve van de accountantscontrole, volgens de Controleverordening GGD.

Voorstel te beslissen:

1. Vaststellen van het normenkader GGD Gelderland-Zuid 2024.

Bijlage 1 Normenkader GGD Gelderland-Zuid 2024

Onderwerp	Wet- en regelgeving extern	RM *	Regelgeving intern	RM *
Algemeen	Aanbestedingswet	v	Gemeenschappelijke Regeling GGD GZ	v
	Algemene Verordening Gegevensbescherming	v	Algemeen Mandaat-Volmacht-en Machtigingsbesluit	v
	Algemene wet bestuursrecht			
	Ambtenarenwet			
	Arbowetgeving			
	Archiefwet			
	Burgerlijk wetboek			
	cao SGO	v		
	EU-richtlijnen			
	Fiscale regelgeving (loonbelasting, omzetbelasting, vennootschapsbelasting)	v		
	Gemeentewet			
	Grondwet			
	Iv3 Informatievoorschrift gemeenten en gemeenschappelijke regelingen	v		
	Mededingingswet			
	Regeling zorgverzekering	v		
	Sociale verzekeringswetten	v		
	Wet Gemeenschappelijke Regelingen	v		
	Wet Huis voor Klokkeluiders			
	Wet Markt en Overheid	v		
	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	v		
Wet open overheid				
Wet verbetering Poortwachter	v			
Zorgverzekeringswet (ZvW)	v			
Financieel	Besluit Accountantscontrole decentrale overheden	v	Controleverordening ex. art. 213 GW	v
	Besluit Begroting en Verantwoording	v	Financiële verordening ex. art. 212 GW	v
	Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden	v	Treasurystatuut	v
	Financiële verhoudingenwet	v	Regeling budgethouders	v
	Regeling single information single audit (Sisa)	v		
	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden	v		
	Regeling verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	v		
	Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden	v		
	Wet financiering decentrale overheden	v		
	Wet houdbare overheidsfinanciën	v		
	Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen	v		
	Wet op het BTW Compensatiefonds	v		

Onderwerp	Wet- en regelgeving extern	RM *	Regelgeving intern	RM *
Inhoudelijk	Besluit elektronische gegevensverwerking door zorgaanbieders			
	Beleidsregels inzake actieve openbaarmaking			
	Besluit kwaliteit kinderopvang			
	Besluit publieke gezondheid			
	Besluit registers kinderopvang en peuterspeelzalen			
	Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling			
	De van toepassing zijnde wet- en regelgeving en subsidievereisten van lopende projecten			
	Handelingsprotocol 2019			
	Handreiking gegevensuitwisseling in de bemoeizorg			
	Handreiking Ouderenmishandeling voor de VT-organisatie			
	Handreiking WMO openbaarmaking			
	Jeugdwet			
	Tijdelijke wet maatregelen COVID-19			
	Verantwoordingsinstructie meerkosten COVID-19			
	Warenwetbesluit tatoeëren en piercen			
	Wet aanvullende bepalingen verwerkingen persoonsregister in de zorg			
	Wet Cliëntenrechten bij elektronische verwerking van gegevens in de zorg			
	Wet kinderopvang			
	Wet Kwaliteit, klachten en geschillen zorg			
	Wet Maatschappelijke Ondersteuning			
	Wet Marktordening Gezondheidszorg (WVG)			
	Wet medisch wetenschappelijk onderzoek			
	Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG)			
	Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO)			
	Wet op de lijkbezorging			
	Wet publieke gezondheid			
	Wet Tijdelijk Huisverbod			
	Wet toetreding zorgaanbieders			
	Wet verplichte GGZ (Wvggz)			
	Wetboek van Strafrecht/strafvordering			
	Wetgeving mbt gezag, omgang, mentorschap, bewind en curatele			
	Wpg-machtigingsbesluit meldpunten niet-acute zorg			

* Relevant voor toetsing van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	5
Onderwerp	Vervolg Traject 'samenwerking DB-AB' met de Basculegroep

Korte samenvatting onderwerp:

Op 23 september jl. vond de AB-heidag plaats. Met betrekking tot het onderdeel 'samenwerking DB – AB' vond de terugkoppeling plaats van de gehouden interviews met de AB-leden en werd gepoogd om het gezamenlijke beeld te bepalen, o.l.v. Bas Delleman en Bianca van Walbeek van de Basculegroep.

Aangepast beeld

Op een aantal punten heeft het AB gevraagd om de presentatie aan te passen. In de bijlage vindt u de aangepaste presentatie; daarin is de aangepaste tekst onderstreept.

In de bijlage bevat:

- Sheet 1 t/m 15 de opgehaalde beelden vanuit het AB en DB van de huidige situatie.
- Sheet 16 t/m 19 de oplossingsrichtingen, zoals aangereikt door de AB-leden.
- Sheet 20 t/m 27 de concretisering van de spanningsvelden en acties ter verbetering, zoals tijdens de interviews aangereikt door de AB-leden.

N.B.:

A. Het gaat in de bijgevoegde presentatie om de bij het AB en DB opgehaalde informatie en *niet* om een advies van de Basculegroep.

B. De sheets zijn allemaal besproken tijdens de AB-heidag op 23 sept. jl. m.u.v. de details van de vervolgacties (op de sheets 20-27).

Voorstel voor vervolg

Het Dagelijks Bestuur heeft ingestemd met het bijgevoegde aangepaste beeld en met het in de bijlage geschetste proces van verbeteren (sheet 19).

Vervolgens stelt het DB voor om:

1. Het traject 'Samenwerking DB-AB' met de Basculegroep te koppelen aan het ambtelijke traject 'Versterken samenspel gemeenten-GGD'.
2. Bas Delleman en Bianca van Walbeek van de Basculegroep te vragen om een goede overdracht van de opgedane kennis en aanbevelingen te verzorgen aan de projectgroep en de ambtelijke begeleidingsgroep van het traject 'Versterken samenspel gemeenten-GGD'.
3. Aan de projectgroep en de ambtelijke begeleidingsgroep van het traject 'Versterken samenspel gemeenten-GGD' te vragen om een prioritering en fasering aan te brengen in de geschetste verbeterpunten en voorgestelde oplossingsrichtingen en acties (zie sheet 20 t/m 27).
4. In 2025 in de april-vergadering van het AB een terugkoppeling van de voortgang te laten verzorgen door de projectgroep en de ambtelijke begeleidingsgroep van het traject 'Versterken samenspel gemeenten-GGD'.

Voorstel te beslissen:

1. Instemmen met het aangepaste beeld n.a.v. de gehouden interviews met de AB-leden door de Basculegroep (zie bijgevoegde aangepaste presentatie).
2. Instemmen met het bovengenoemde voorstel voor vervolg van het Dagelijks Bestuur.

Samen werken aan gezondheid

Ontwikkelingsdiagnose bestuur GGD Gelderland Zuid

Gelderland-Zuid

Doel van de bijeenkomst

- Samen tot een gedeeld beeld komen over de huidige situatie, de gewenste situatie en de stappen die nodig zijn om daar te komen

Programma

- Teruggeven van opgehaalde beeld AB
- Verrijken met opgehaalde beeld DB
- Herkenning op beelden delen
- Logistieke pad van maatregelen

De vraag

- Samenwerking DB - AB - GGD organisatie verloopt niet optimaal
- Goede samenwerking is noodzakelijk voor goede lokale regionaal georganiseerde gezondheidszorg
- Wens om de samenwerking tussen DB - AB – GGD organisatie te verbeteren

De aanpak ontwikkelingsdiagnose

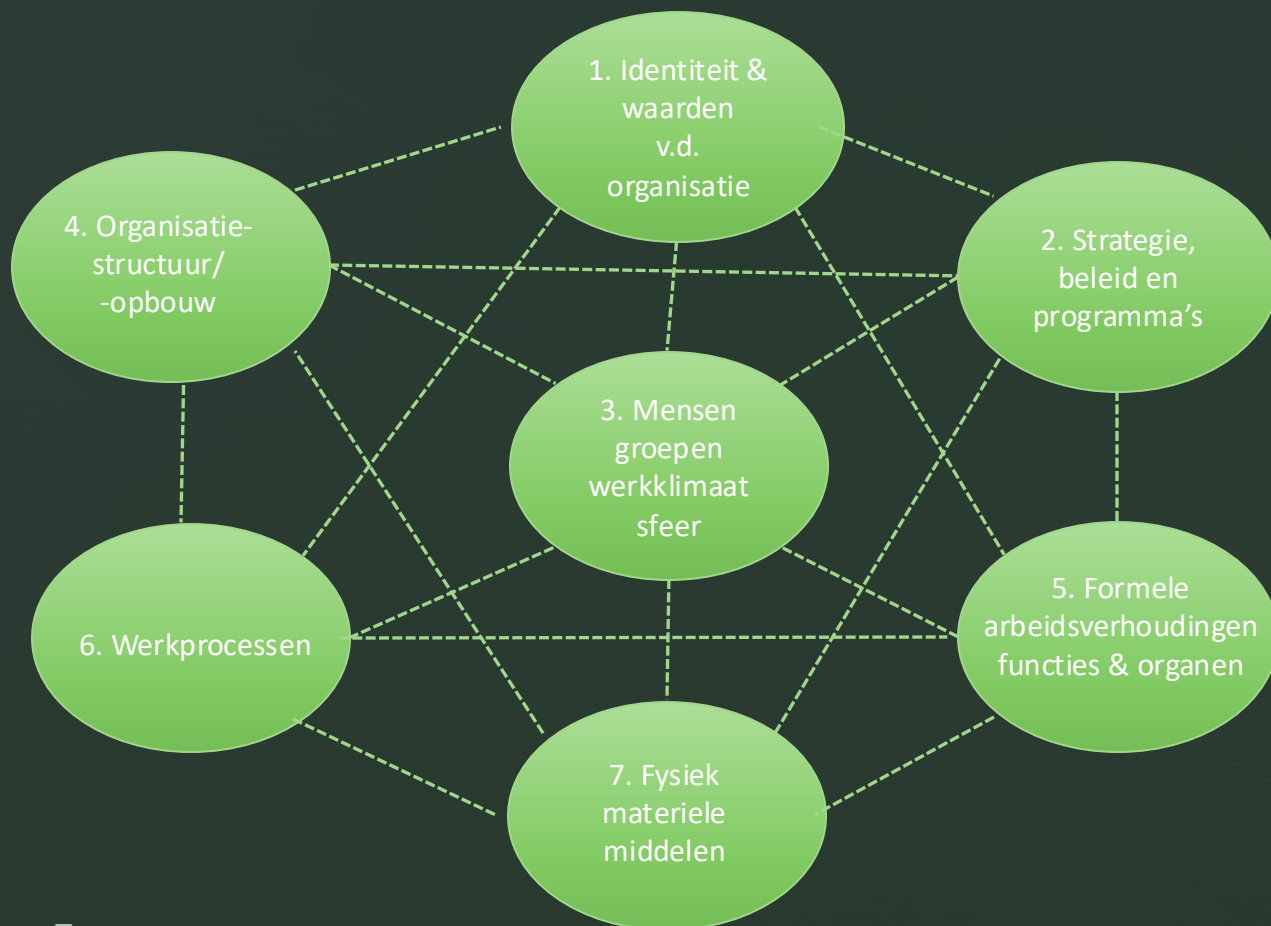
- Committeren v.d. deelnemers
- Interviews met bestuursleden en directie/ management GGD
- Presentatie/ vormen van gezamenlijk beeld over:
 - Huidige en gewenste situatie
 - Verbeteringsbehoeften/ doelen
 - Aanpak
- Uitbreiding verkenning met de leden van het AB
- Presentatie/ vormen van gezamenlijk beeld over:
 - Huidige en gewenste situatie
 - Verbeteringsbehoeften/ doelen
 - Aanpak

Perspectief/ onze bril

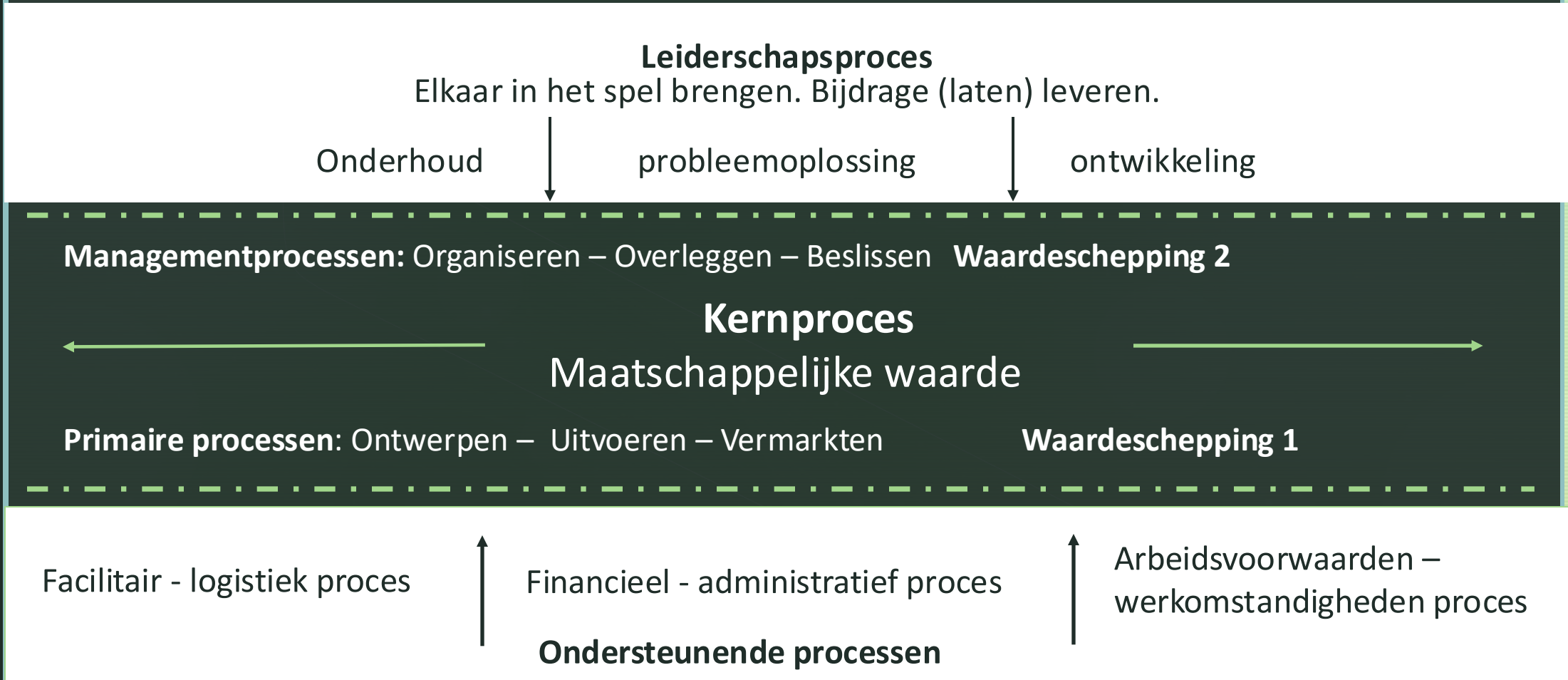
- Besturen van- en samenwerken aan publieke gezondheidszorg is werken met/ aan dilemma's en spanning
- Collectieve regeling is collectief, verlengd lokaal bestuur
- Gaat om de besturing, organisatie en uitvoering van dienstverlening
- Is een complex geheel van dynamische processen waarin sturing op en ruimte voor (spannende - en spanning tussen) verschillen een belangrijk thema vormt.

Onze bril

Systeembeeld van een organisatie

Organisatieprocessen

Eerste beeld AB

- Van Goed naar Beter
- Veel onbenut potentieel
- Onderscheid AB – DB sterker dan verwacht
- Veel conflictpotentieel door verschillen
- Samenwerkingscultuur kan beter om bestuurlijk fit te worden
- Alles start bij de keuze op wilsniveau: doen we dit echt samen en willen we de consequenties daarvan dragen?

AB: Spanningsvelden identiteit v.d. organisatie, organisatiebeleid en strategie (1 & 2)

- Spanning bovenlokale regeling en lokale behoefte
- Regionale opgaven m.b.t. gezondheidszorg vs lokale behoeften in de vertaling van bedoeling GGD
–Een gezonde regio Gelderland-Zuid- naar programma's en beleid
- Impact van landelijke overheid die decentraliseert en bezuinigt vs regionale ambities GGD
- GR gaat over het besturen van een organisatie – ‘Het is onze GGD’ vs. De rol van wethouder in de politiek bestuurlijke context van een gemeente
- Professionele visie en wensen vs lokale behoeftes (regels, macht en behoeftes)
- Historische ont- en verwikkeling en de actuele werkelijkheid
 - Rijk van Nijmegen & Rivierenland
 - Nijmegen en omliggende gemeenten
 - Positie van Nijmegen
 - Personele verhoudingen
 - Historie Veilig Thuis
 - Beschermd Wonen doet mee
 - Ombuigingen

DB: Spanningsvelden identiteit v.d. organisatie, organisatiebeleid en strategie (1 & 2)

- Gedeelde visie op publieke gezondheidszorg in deze regio vs lokale behoeften op dat gebied
- Lokale opgaven m.b.t. gezondheidszorg en mogelijkheden vs professionele visie en wensen
- Lokale politiek bestuurlijke verhoudingen vs regionale samenwerking en bestuur GGD. De verhoudingen zijn te weinig fundamenteel.
- Historische ont- en verwikkeling en de actuele werkelijkheid
 - Rijk van Nijmegen/ Rivierenland
 - Personele verhoudingen
 - Historie Veilig Thuis
 - Beschermd Wonen doet mee

AB Spanningsvelden structuur, functie en organen, mensen, leiderschap en samenwerking (3, 4, 5)

- Behoeftte aan continuïteit en stabiliteit vs 4 - jaarlijkse bestuurscyclus en ambtelijk verloop. Rijdende trein vs onboarding proces (verwachtingen en historie)
- Verhouding DB – AB – GGD Directie – ambtelijke organisaties
- Behoeftte aan doorontwikkeling naar een professionelere, zakelijke organisatie als bijdrage aan (ver)beter(d)e gezondheidszorg
- Behoeftte om effectief en efficiënt te functioneren vs (on)duidelijkheid in scheiding rollen en functies en kwaliteit van interactie
- Het gevoel van onvoldoende transparantie dat leidt tot wantrouwen vs meenemen met juiste, bondige, tijdige informatie
- Goede en plezierige samenwerking vs je uitspreken/ elkaar aanspreken juist als het spannend en/of conflicterend is. We vinden er wat van, maar hebben het er niet over
- Aandacht voor inhoud en procedures vs. aandacht voor proces, (ontwikkeling van) onderlinge verhoudingen en samenwerking en het effect op mensen
- Consumeren van de GR vs verantwoordelijkheidsbesef horende bij deelname aan een GR

DB Spanningsvelden structuur, functie en organen, mensen, leiderschap en samenwerking (3, 4, 5)

- Behoeftte aan continuïteit en stabiliteit vs 4 - jaarlijkse bestuurscyclus en ambtelijk verloop
- Goede en plezierige samenwerking vs. je uitspreken/ elkaar aanspreken juist als het spannend en/of conflicterend is
- Aandacht voor inhoud en procedures vs. aandacht voor (ontwikkeling van) onderlinge verhoudingen en samenwerking
- Behoeftte om effectief en efficiënt te functioneren vs. (on)duidelijkheid in scheiding rollen en functies en kwaliteit van interactie

AB Spanningsvelden werkprocessen en materiele middelen (6, 7)

- Sterke professionele standaardisatie vs lokaal vormgeven van beleid
- Effectief bestuurlijk proces vs. ambtelijke voorbereiding en afhechting
- Regie en ondersteuning op besluitvormingsproces vanuit staf GGD vs. lokale ambtelijke afstemming voorbereiding en opvolging
- Effectief vergaderen vs. behoefte aan creëren van betrokkenheid en draagvlak

DB Spanningsvelden werkprocessen en materiele middelen (6, 7)

- Gedetailleerdheid in beleidsbepaling en (te) veel informatie v.s. (be)sturen op hoofdlijnen en operationele aansturing
- Effectief bestuurlijk proces vs. ambtelijke voorbereiding en afhechting
- Regie en ondersteuning op besluitvormingsproces vanuit staf GGD vs. lokale ambtelijke afstemming voorbereiding en opvolging

Spannende verschillen en dilemma's (be)sturen

- Erkennen dat ze er voortdurend zijn en zullen blijven. Tevens o.b.v. visie en waarden bepalen wat nodig, wenselijk en constructief hanteerbaar is.
- Komen tot gezamenlijke visie en waarden t.a.v. publieke gezondheidszorg en regionale samenwerking samenwerking op dit terrein en inzetten als voortdurend leidend sturingsmechanisme in (be)sturing en uitvoering.
- Groepsdynamische basis leggen, als sturingselement inzetten en onderhouden. Zowel bestuurlijk als ambtelijk, aansluitend op 4 jarige cyclus en ambtelijk verloop
Inhoud – proces – methoden - relaties

Vervolg

- Komen tot gezamenlijk beeld en aanpak
- Waar nodig onderlinge verhoudingen 'schoonmaken'
- Ontwikkelen/ aanscherpen gezamenlijke visie
- Werken aan de groepsdynamische aspecten en het scheppen en onderhouden van een kwaliteit van interactie in lijn met de visie en betrokken deelnemers
- Verbinden en vertalen in verbetering werkprocessen
- Ontwikkelen van een structureel leer- en werkprogramma voor het volgende bestuur en ambtelijke ondersteuning

Ons advies

- Regel het achterstallig onderhoud
- Los problemen op
- Ontwikkel met elkaar

Proces van verbeteren

- Regel het achterstallig onderhoud
 - Verbeter het proces naar vergaderingen toe, monitor nauwkeurig het proces dat griffiers lopen
 - Verbeter de agenda van de vergadering: meer tijd voor besluitvorming, mededelingen later/ per mail nasturen
 - Zorg voor neutraal/ onafhankelijk voorzitterschap/ rouleer het voorzitterschap
 - Neem per gemeente het voorbereidingsproces intern onder de loep. Hoe kom ik voorbereid/wat heb ik nodig?
 - Maak een onboarding programma wetende dat de volgende verkiezingen eraan komen
 - Zorg voor een 'summercourse' op specifieke onderwerpen waar behoefte aan is
 - Ontmoet elkaar ook buiten de vergadering (koffiemoment vooraf en/of lunch achteraf)
- Los problemen op
 - Zet expliciet een streep onder het verleden
 - Ontwar Beschermd Wonen en GGD
- Ontwikkel met elkaar
 - Maak een scherp beeld met elkaar wat te ontwikkelen en geef daar structuur aan
 - Zorg voor heidagen met inhoud en voor heidagen met ontwikkeling van het GGD bestuur
 - Ga bewust(er) met elkaar om met de spanningsvelden

BIJLAGE

Concretisering en acties ter verbetering in de spanningsvelden

AB/DB. concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden

1. Spanningsveld identiteit v.d. Organisatie, organisatiebeleid en strategie (1&2)

- De visie integraal als sturingsinstrument inzetten. Elk beleid en handelen toetsen aan de bijdrage aan realisatie van de visie.
 - Per jaar of andere termijn een of twee concrete thema's uit de visie als bestuur centraal stellen, aandacht geven aan lokaal gekleurde activiteiten en daar PR op afstemmen.
- Ondersteuning vanuit GGD staf op basis van (verbeterde) politiek bestuurlijke sensitiviteit.
 - Door een verbetering van het logistieke pad en betere ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding scheppen van ruimte en aandacht voor lokale (politiek-bestuurlijke) behoeften en verhoudingen binnen en vanuit de gezamenlijke bepaalde visie en kader. Per gemeente het interne voorbereidingsproces herijken vanuit behoefte
- Afhechten van de historie van Veilig thuis bij installatie van nieuw onbezoldigd lid DB. Door daarbij de aanleiding voor de instelling van deze functie en de invulling van andere aanbevelingen n.a.v. de situatie bij Veilig thuis in een AB vergadering 'af te vinken' en een nieuw besluit te nemen over de instelling van deze functie.
- Help elkaar in het spanningsveld van AB die zichzelf als klant heeft, de samenwerking tussen bestuurders en politiek bedrijf, de GGD die haar organisatie moet besturen en de kritische Raden die meedoen

DB concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden

1. Spanningsveld identiteit v.d. Organisatie, organisatiebeleid en strategie

- De visie integraal als sturingsinstrument inzetten. Elk beleid en handelen toetsen aan de bijdrage aan realisatie van de visie.
 - Per jaar of andere termijn een of twee concrete thema's uit de visie als bestuur centraal stellen, aandacht geven aan lokaal gekleurde activiteiten en daar PR op afstemmen.
- Ondersteuning vanuit GGD staf op basis van (verbeterde) politiek bestuurlijke sensitiviteit.
 - Door een verbetering van het logistieke pad en betere ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding scheppen van ruimte en aandacht voor lokale (politiek-bestuurlijke) behoeften en verhoudingen binnen en vanuit de gezamenlijke bepaalde visie en kader.
- Afhechten van de historie van Veilig thuis bij installatie van nieuw onbezoldigd lid DB. Door daarbij de aanleiding voor de instelling van deze functie en de invulling van andere aanbevelingen n.a.v. de situatie bij Veilig thuis in een AB vergadering 'af te vinken' en een nieuw besluit te nemen over de instelling van deze functie.

AB & DB 1 Concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden (3, 4,5)

2. Spanningsveld structuur, functie en organen, mensen, leiderschap en samenwerking

- Duidelijk(er) formuleren van de rolscheiding en functie van bestuur (DB/ AB) en staf GGD in de organisatie van beleid en uitvoering en vaststellen daarvan in een vergadering DB/ AB
- Ontwikkelstap van pioniersfase/familiecultuur naar differentiatiefase/ professionele organisatie
- Bewustzijn op traditie samenwerking Nijmegen – omliggende gemeenten en effect hiervan. RvN kan leren van grotere diversiteit RL: onbenut potentieel
- Wethouder van Nijmegen deelnemer laten zijn van bestuur en (in ieder geval voorlopig) onafhankelijk voorzitter van AB instellen
- Leer van elkaars verschillen
- Inbedden van onboarding proces AB in de structuur om het potentieel aan kwaliteit beter te benutten (verwachtingen/ historie) en summercourse voor specifieke onderwerpen
- Inbedden van onboarding proces op ambtenaren niveau door hoogverloop. Niet weten op wie te leunen maakt onzeker.

AB & DB 2 Concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden (3, 4,5)

2. Spanningsveld structuur, functie en organen, mensen, leiderschap en samenwerking

- Tegenstellingen in de verhoudingen bespreekbaar maken. Onderstroom van Grote Reus & Klein Duimpje – Calimero effect
- Duidelijker en explicieter sturen op de regionale samenwerking in verhouding tot de ruimte en aandacht voor lokale behoeften (inhoudelijk en politiek/ bestuurlijk)
- IJken van de huidige manier van omgang met elkaar in de samenwerking. Spreken we ons (voldoende) uit en - aan en zijn we (voldoende) aanspreekbaar. Daarnaast integreren van dit thema in de vergaderingen en het leiden ervan van zowel DB als AB
- De structuur van de vergadering AB opnieuw inrichten om meer tijd te creëren voor gedragen besluitvorming vanuit een betere kwaliteit van interactie. Toets de kwaliteit van de vergadering aan de zingeving van GGD: gezondheidszorg die past bij de lokale behoeften
- Werkproces voorbereiding op vergadering verbeteren: tijdige, juiste en bondige informatie aanleveren en goed voorbereid zijn
- Gestructureerd agenderen van de genoemde dilemma's op vergaderingen van in ieder geval DB om daar met elkaar op te reflecteren, lering uit te trekken en eventueel werkafspraken over te maken.

DB Concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden

2. Spanningsveld structuur, functie en organen, mensen, leiderschap en samenwerking

- Duidelijk(er) formuleren van de rolscheiding en functie van bestuur (DB/ AB) en staf GGD in de organisatie van beleid en uitvoering en vaststellen daarvan in een vergadering DB/ AB
- Duidelijker en explicieter sturen op de regionale samenwerking in verhouding tot de ruimte en aandacht voor lokale behoeften (inhoudelijk en politiek/ bestuurlijk)
- IJken van de huidige manier van omgang met elkaar in de samenwerking. Spreken we ons (voldoende) uit en - aan en zijn we (voldoende) aanspreekbaar. Daarnaast integreren van dit thema in de vergaderingen en het leiden ervan van zowel DB als AB
- Het organiseren van het eigenaarschap van onderwerpen binnen het DB (werken met portefeuilleverdeling onder DB-leden). Daaronder begrepen als DB-lid/ portefeuillehouder onderwerpen toelichten en verdedigen in het AB vergaderingen, en dat niet 'afwentelen' op directeur en staf.
- Gestructureerd agenderen van de genoemde dilemma's op vergaderingen van in ieder geval DB om daar met elkaar op te reflecteren, lering uit te trekken en eventueel werkafspraken over te maken.

AB & DB Concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden

3. Spanningsveld werkprocessen en materiële middelen

Hierbij gaat het om de operationalisatie in processen van de aanbevelingen bij visie, strategie en beleid

- Het besluitvormingsproces DB vraagt meer transparantie. Neem het AB mee met juiste, bondige en tijdige informatie. Maak gebruik van de lessons learned van inwonersparticipatie.
- Ontwikkelen van een 'logistiek pad' waarin besluitvorming ambtelijk en bestuurlijk wordt voorbereid. Inclusief een route waarin bestuursleden 'technische' vragen beantwoord kunnen krijgen.
- Invlechten van dit pad met de aanbevelingen uit het project over regionale ambtelijke samenwerking.
- Bieden van een regionale annotatie bij het beleid ten behoeve van lokale voorbereiding van bestuurders op AB-vergaderingen en ondersteuning bij regionaal afgestemde en uniforme lokale besluitvorming voor door AB vastgesteld(e) besluiten en beleid.

DB Concretisering en acties op gebied van de 3 spanningsvelden

3. Spanningsveld werkprocessen en materiële middelen

- Hierbij gaat het om de operationalisatie in processen van de aanbevelingen bij visie, strategie en beleid
- Ontwikkelen van een 'logistiek pad' waarin besluitvorming ambtelijk en bestuurlijk wordt voorbereid. Inclusief een route waarin bestuursleden 'technische' vragen beantwoord kunnen krijgen.
- Invlechten van dit pad met de aanbevelingen uit het project over regionale ambtelijke samenwerking.
- Bieden van een regionale annotatie bij het beleid ten behoeve van lokale voorbereiding van bestuurders op AB-vergaderingen en ondersteuning bij regionaal afgestemde en uniforme lokale besluitvorming voor door AB vastgesteld(e) besluiten en beleid.

Algemeen bestuur

Vergadering	12 december 2024
Agendapunt	6
Onderwerp	Suïcidepreventie en Mentale Gezondheid in Gelderland-Zuid

Korte samenvatting onderwerp:

In de afgelopen juli-vergadering van het Algemeen Bestuur is de mededeling gedaan dat het 'Wetsvoorstel versterken suïcidepreventie' is aangenomen in de Eerste Kamer. Met het wetsvoorstel wordt de plicht van de overheid en specifiek van gemeenten om zich in te zetten voor suïcidepreventie verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). De inwerkingtreding van de wet is beoogd op 1 juli 2025. De GGD wordt benoemd als mogelijke partner en de GGD-regio als gewenst schaalniveau.

In de financiële onderbouwing van het wetsvoorstel is uitgegaan van €10 miljoen per jaar. Het zou dan gaan om €400.000 per GGD-regio om bijvoorbeeld een netwerk op te zetten, bestaande initiatieven aan elkaar te verbinden, mensen te trainen, risicogroepen te benaderen en per regio specifieke zaken uit te werken. Op dit moment is het onduidelijk via welke weg er aanspraak gemaakt kan worden op dit bedrag en welke eisen hieraan worden gesteld.

Tijdens de bovengenoemde AB-vergadering heeft de DPG de toezegging gedaan dat zij zal laten inventariseren wat er op dit vlak al gebeurt en waar de hiaten en de kansen zitten. Bijgaande notitie is een eerste inventarisatie van initiatieven, diensten en programma's op het gebied van mentale gezondheid, psychische kwetsbaarheid, suïcidepreventie en herstel.

Voorstel te beslissen:

1. Kennis nemen van de notitie 'Suïcidepreventie en Mentale Gezondheid in Gelderland-Zuid'.

Bijlage: Notitie 'Suïcidepreventie en Mentale Gezondheid in Gelderland-Zuid'.

Suïcidepreventie en Mentale Gezondheid in Gelderland-Zuid

12 november 2024

1. Inleiding

'Er sterven meer dan drie keer zoveel mensen aan zelfdoding dan dat er verkeersdoden zijn.'
(113 en CBS, 2023).

Het wetsvoorstel 'integrale suïcidepreventie' is aangenomen in de Eerste Kamer. De plicht van de overheid en specifiek van gemeenten om zich in te zetten voor suïcidepreventie wordt met het voorstel verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). De inwerkingtreding van de wet is beoogd op 1 juli 2025. De GGD wordt benoemd als mogelijke partner en de GGD-regio als gewenst schaalniveau.

In de financiële onderbouwing is uitgegaan van €10 miljoen per jaar. Het zou dan gaan om €400.000 per GGD-regio om bijvoorbeeld een netwerk op te zetten, bestaande initiatieven aan elkaar te verbinden, mensen te trainen, risicogroepen te benaderen en per regio specifieke zaken uit te werken. Op dit moment is het onduidelijk via welke weg er aanspraak gemaakt kan worden op dit bedrag en welke eisen hieraan worden gesteld.

Deze notitie is een eerste inventarisatie van initiatieven, diensten en programma's op het gebied van mentale gezondheid, psychische kwetsbaarheid, suïcidepreventie en herstel.

2. Huidige situatie mentale gezondheid en suïcide in Gelderland Zuid

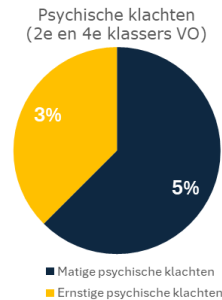
2.1 Cijfers uit de GGD gezondheidsmonitors

Mentale gezondheid is een relevant probleem, waarvoor een integrale en samenhangende aanpak noodzakelijk is.

Volgens de meest recente Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen (GGD'en, CBS en RIVM, 2022) heeft één op de vijf volwassen en ouderen in Gelderland-Zuid psychische klachten.

Focus op de mentale gezondheid van jongeren van 12 tot 16 jaar in deze regio.

Een zorgwekkend aantal jongeren in het voortgezet onderwijs in Gelderland-Zuid heeft te maken met psychische klachten. Uit de Gezondheidsmonitor Jeugd van GGD Gelderland-Zuid (2023) blijkt dat 5% van de leerlingen in de 2^e en 4^e klas (14-16 jaar) te kampen heeft met matige psychische klachten, terwijl 3% ernstige psychische klachten ervaart.

Figuur 1: Gezondheidsmonitor Jeugd GGD-GZ, 2023

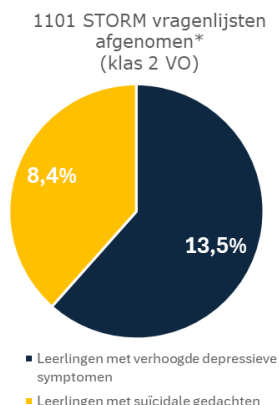
Veerkracht en weerbaarheid, door middel van preventie, educatie en vroegsignalering, is noodzakelijk bij jongeren in de regio.

Uit de (Corona) Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 komt naar voren dat een kwart van de jongvolwassenen zich in het dagelijks leven vaak tot steeds beperkt voelt door psychische klachten. Op basis van gevoelens in de voorgaande 4 weken blijkt dat 13% matige psychische klachten en 9% ernstige klachten heeft. Een grotere groep heeft lichte klachten. Dit benadrukt de noodzaak voor meer mentale ondersteuning en preventie in de doelgroep van 16 tot 25 jaar.

Verontrustend is dat één op de zeventien jongvolwassenen vaak serieus overweegt om een einde aan het eigen leven te maken.

Op de vraag 'Heb je in de laatste 12 maanden er wel eens serieus over gedacht om een eind te maken aan je leven?' antwoordt 10% van de jongeren (14-16 jaar, 2023) in Gelderland-Zuid 'af en toe, vaak of heel vaak'. Meisjes geven dit vaker aan dan jongens. In de afgelopen 12 maanden heeft 6% van de 16 tot 20-jarige jongvolwassenen (2022) (heel) vaak suïcide gedachten gehad. In de leeftijdscategorie van 21 tot 25 jaar is dit 4%.

2.2 Cijfers n.a.v. de vroegsignalering STORM-aanpak Rijk van Nijmegen

Meer leerlingen in beeld die rondlopen met suïcidale gedachten.

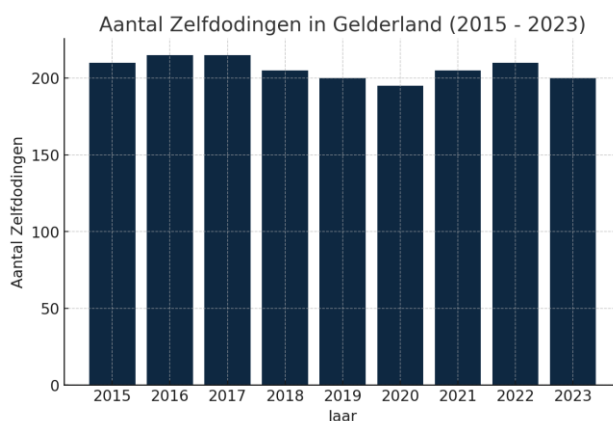
Sinds september 2024 zijn er in het Rijk van Nijmegen 10 onderwijslocaties gestart met de STORM-aanpak* (zie uitleg H3: STORM-aanpak). Leerlingen in klas 2 (vmbo/havo en vwo) vullen de STORM-vragenlijst in. Op basis van de gegeven antwoorden komen er verschillende indicaties uit; 48-uursindicatie (leerlingen met suïcidale gedachten) en een verhoogde CDI (leerlingen met verhoogde depressieve symptomen). In het Rijk van Nijmegen hebben 1101 leerlingen de vragenlijst ingevuld en heeft 8,4% (93) van de leerlingen suïcidale gedachten en 13,5% (149) van de leerlingen verhoogde depressieve symptomen.

Figuur 2: STORM indicaties

2.3 Suïcides in Provincie Gelderland

Aantal suïcides stabiel, maar aantal pogingen blijven hoog.

Provincie Gelderland heeft jaarlijks te maken met suïcidegevallen. In 2023 zijn er ongeveer 200 suïcides geregistreerd, terwijl het aantal suïcidepogingen veel hoger ligt. De WHO schat dat er tegenover één zelfdoding, vijfentwintig niet-fatale pogingen tot zelfdoding staan. Bij ouderen ligt deze aantallen dicht bij elkaar, namelijk één staat tot twee.

Figuur 3: 113, CBS, 2023

3. Huidige programma's en diensten

In regio Gelderland-Zuid zijn meerdere programma's en diensten ter bevordering van mentale gezondheid. Een aantal van deze initiatieven worden hieronder benoemd:

- **RIBW Nijmegen & Rivierenland** biedt begeleiding en ondersteuning aan mensen met ernstige psychische problemen.
 - **Leefstijltraining en herstelgerichte programma's** die focussen op het versterken van eigen regie en zelfredzaamheid.
 - **Inloopacties en herstelgroepen** waar mensen met psychische problemen elkaar kunnen ontmoeten en steun vinden.
- **MIND Korrelatie** biedt hulp aan mensen die kampen met psychische klachten.
 - **Telefonische en online hulpverlening** voor mensen met mentale klachten en hun naasten.
 - **Workshops en campagnes** rondom thema's depressie, angst en suïcidepreventie.
- **OZOverbindzorg** is een platform in Gelderland dat gebruikt wordt om samenwerking tussen zorgverleners, mantelzorgers en de hulpvrager te bevorderen.
 - **Bevordering van continuïteit en samenwerking** tussen hulpverleners.
 - **Ondersteuning van naasten** in het monitoren van de mentale gezondheid van familieleden of kennis die ondersteuning nodig hebben.

GGD Gelderland-Zuid biedt ook verschillende programma's en diensten aan op het gebied van mentale gezondheid en suïcidepreventie.

- **Jouw GGD:** Laagdrempelige anonieme chatfunctie waar jongeren over diverse onderwerpen (waaronder somberheid, suïcide) in gesprek kunnen met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Alle 25 GGD'en dragen bij aan deze gemeenschappelijke dienstverlening.
- **STORM-aanpak:** STORM is een aanpak waarbij scholen, GGD, jeugdhulpverlening, GGZ en gemeenten samenwerken voor mentaal gezonde jongeren. Dit doen ze door het aanbieden van Mental health lessen, gatekeepers trainen op scholen, vroegsignaleringen in de klassen (door jeugdverpleegkundige van de GGD) en Op Volle Kracht trainingen aan te bieden
- **Gezonde school:** Is een programma dat onderwijsprofessionals helpt om een gezonde leefstijl op school vanzelfsprekend te maken. In een veilig en inclusief schoolklimaat ervaren leerlingen meer zelfvertrouwen en weerbaarheid. Er is minder kans op probleemgedrag, angst, stress en depressie. Binnen de gezonde school wordt ingezet op de 4 pijlers signaleren, educatie, beleid en schoolomgeving. Voorbeelden van educatieprogramma's ingezet door GGD Gelderland-Zuid zijn:
 - **The Lab of Life:** Een lesprogramma om het mentale welbevinden van jongeren mee te bevorderen. Studenten leren regie te nemen over hun welzijn en onderzoeken wat het beste werkt voor hun persoonlijke situatie.
 - **Je Brein de Baas?!** Lespakket dat de mentale gezondheid van leerlingen in het VO versterkt. Leerlingen krijgen meer inzicht in zichzelf en anderen en nieuwe ideeën hoe ze dingen aan kunnen pakken.
 - **Hand van mentale gezondheid:** Moedigt leerlingen aan om na te denken en te praten over de impact van hun dagelijkse keuzes op hun mentale

gezondheid. Hoe beïnvloeden slaap en rust, voedsel, relaties en emoties hun mentale gezondheid?

- **Deelname ontwikkeling suïcidemonitor:** GGD Gelderland-Zuid is betrokken bij de verkenning om, samen met vier andere GGD'en, een suïcidemonitor te ontwikkelen.
- **Het monitoren van de mentale gezondheid in de gezondheidsmonitoren jeugd, jongvolwassenen en volwassenen.** Binnen de GGD is een interne projectgroep die zich bezighoudt met het delen van cijfers, kennis en interventies mbt mentale gezondheid.
- **Het Wmo-toezicht** doet onderzoek bij WMO-aanbieders waar een suïcide(poging) heeft plaatsgevonden.

(Sub)regionale programma's

Er zijn verschillende (sub)regionale samenwerkingsverbanden met meerdere partijen (waar ook de GGD een rol in heeft).

Het netwerk Sluitende Aanpak is een netwerkaanpak op de schaal van Gelderland-Zuid. Het omvat (1) het leerprogramma in de Samenwerkplaats en (2) de transformatieopgave Mentale GezondheidsNetwerken (Integraal zorgakkoord, IZA).

Eén van de uitdagingen die de Sluitende Aanpak oppakt is om de zorg en ondersteuning meer integraal te bieden rond de hulpvraag van een inwoner, waarbij de inwoner zelf de regie behoudt.

Dit vraagt om een ander samenspel te ontwikkelen tussen de GGZ en professionals in het Sociaal Domein, inwoners en naasten in de wijk/ buurt. Het netwerk wil ook vaardiger worden om dit 'samen leren' goed te ondersteunen en de transformatie te stimuleren. Door deze vraagstukken centraal te stellen, is de Sluitende Aanpak een netwerk waarin het leren en transformeren op het snijvlak van het Sociaal Domein en de (O)GGZ een prominente plek heeft.

Deze ambities vormen de basis van het huidige leerprogramma dat in de Samenwerkplaats wordt uitgevoerd. In deze regionale Kenniswerkplaats geven we in een werk- en leeromgeving met betrokken netwerkpartners (vanuit praktijk, beleid, de HAN) concrete leeractiviteiten vorm en inhoud. Dit doen we voor een betere kwaliteit van leven voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en voor mensen met een sociale kwetsbaarheid die daardoor een risico lopen op een psychische kwetsbaarheid. De drie centrale thema's in het leerprogramma zijn; netwerkzorg, eigen regie en sociale kwaliteit.

Daarnaast werken we als netwerk Sluitende Aanpak actief mee aan de transformatieopgave Mentaal GezondheidsNetwerk (IZA). Het **Mentale GezondheidsNetwerk (MGN)** omvat het sociaal domein en het zorgdomein en heeft als doel om op andere manieren te kijken naar en te werken aan het versterken van de mentale gezondheid van mensen. Het MGN gaat initiatieven oppakken die aansluiten op de hulpvraag van de inwoner. Dienstverlening wordt integraal en dichtbij ter bevordering van mentale gezondheid. Het bouwt hiervoor aan drie pijlers:

1. Mentaal Vitale wijken/woonkernen; het versterken van de 'sociale basis'

2. De juiste zorg op tijd op de juiste plek; 'verkennend gesprek en transfermechanisme'
 3. Inclusie van mensen met een psychische kwetsbaarheid; 'GGZ in het netwerk (dichtbij huis)'
- **GEM Methodiek:** GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid) is ontwikkeld om de mentale gezondheid binnen een bredere context van sociale en fysieke omgevingsfactoren te benaderen. Het doel van de GEM-methodiek is om deze factoren systematisch in kaart te brengen en interventies te ontwikkelen die de mentale gezondheid van een populatie kunnen verbeteren. Dit wordt in Nijmegen-Noord toegepast en op dit moment in Wijchen opgezet.
 - **Wij zijn groen, gezond en in beweging Nijmegen:** Samen met organisaties, zoals het Radboudumc, gemeente Nijmegen, Radboud Universiteit, ROC en HAN en tientallen andere organisaties zet de GGD zich in voor een gezonder Nijmegen. Dit doen we aan de hand van het **Lokaal Preventieakkoord**. Eén van de thema's is 'Mentaal fit' waarmee we de mentale fitheid (veerkracht en weerbaarheid) onder de inwoners stimuleren, van jeugd tot ouderen.
 - **De netwerken NOEL en RSB**
Netwerkaanpakken die binnen het Rijk van Nijmegen (Nijmegen op een lijn, NOEL) en regio Rivierenland (Rivierenland Samen Beter, RSB) bestaan uit (eerstelijns) zorgaanbieders, gemeenten en partijen uit het sociale domein om de zorg en het (mentale) welzijn van inwoners te verbeteren. Mentale gezondheid is een van de thema's die in de regioplannen zijn vastgelegd.
 - **Nijmegen: Versterken sociale basis** In Nijmegen-Noord is een traject opgestart waar de gemeente Nijmegen en onder andere gezondheidsmakelaars GGD samenwerken om de sociale en pedagogische basis in de wijk én de veerkracht van kinderen en gezinnen in hun normale dagelijkse leven te versterken.

Conclusie huidig aanbod

Er zijn in Gelderland-Zuid op het gebied van mentale gezondheid verschillende initiatieven en programma's. Met de Sluitende Aanpak en de andere netwerken ligt er al een stevige netwerkbasis om op aan te sluiten en om te komen tot een suïcide preventienetwerk. Wat echter ook opvalt is het grote aantal initiatieven en het ontbreken van samenhang hiertussen. Het advies is om met de bril van suïcide preventie te bezien op welke wijze een regionaal samenhangende aanpak kan worden gevormd. Hierbij is het van belang om vooral aan te sluiten bij wat er al 'staat'.

4. Een integrale en samenhangende aanpak mentale gezondheid

Om te komen tot een integrale en samenhangende aanpak mentale gezondheid, zijn de volgende aandachtspunten aan de orde.

1. Starten vanuit impact op mentale gezondheid van inwoners

Samen met gemeenten en netwerkpartners, zorgdragen voor een integrale en samenhangende aanpak voor het bevorderen van mentale gezondheid van inwoners en suïcidepreventie in onze regio.

2. Preventie en vermindering van instroom in de zorg

De gezamenlijke strategie zou sterk de nadruk moeten leggen op preventie, voorkomen is immers beter én goedkoper dan genezen. Door het versterken van de mentale veerkracht en het vroegtijdig herkennen van problemen, kunnen suïcides worden voorkomen en kan de instroom in de (geestelijke) gezondheidszorg worden teruggedrongen. De netwerkaanpak moet zich richten op collectieve preventie, selectieve preventie en geïndiceerde preventie. Collectief waar het kan, individueel waar noodzakelijk.

3. Netwerkaanpak inrichten

Een netwerkaanpak is essentieel om effectief om te gaan met mentale gezondheid en suïcidaliteit. Het opbouwen van een stevig netwerk is hierbij een voorwaarde. Middels een brede samenwerking tussen gemeenten, huisartsen, GGZ, scholen, wijkbuurtteams en de GGD willen wij preventie, signalering en doorverwijzing optimaliseren. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) kunnen hierin faciliteren. Van bestaande regionale (**Sluitende Aanpak**) en landelijke netwerken (**Supranet GGZ**), data en tools (**Supranet Community Toolbox van 113 Zelfmoordpreventie**) kan mogelijk gebruik worden gemaakt.

Met een integrale aanpak wordt ingezet op het voorkomen van problematiek door preventie en gezondheidsbevordering. Inwoners ontvangen tijdig de juiste ondersteuning, voordat zwaardere zorg nodig is. Hierbij verwachten we dat een regionale aanpak van mentale gezondheid en suïcidepreventie het meest doelmatig is en het meeste effect zal hebben. De sluitende Aanpak is een voorbeeld van een regionaal goed functionerend netwerk. Met het dit jaar gestarte programma "samen impact maken voor gezondere inwoners" bundelt de GGD kennis en ervaring op het gebied van preventieve **ketenaanpakken** en wordt samenhang gecreëerd met andere preventieve aanpakken.

De GGD heeft ervaring met gemeentelijke structuren, kent de lokale netwerk(partners) en behoeften, vormt een brug tussen het sociale en medisch domein en kan een betekenisvolle rol spelen in het vormen van een suïcidepreventie netwerk. In andere regio's zijn eerder suïcidepreventie netwerken opgericht. De GGD kan hierdoor op snelle wijze extra kennis en inspiratie opdoen op het gebied van suïcide preventie, waardoor het wiel niet opnieuw

uitgevonden hoeft te worden. Regionaal kunnen we aansluiten op bestaande structuren en netwerken.

5. Te zetten stappen

Stap 1: Bestaande netwerk(keten) en initiatieven in kaart brengen

Identificeer alle partijen die op dit moment samen werken op het gebied van mentale gezondheid en suïcidepreventie. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de methodes die ook door de regionaal ketenregisseurs en gemeentes is gebruikt bij het inventariseren van de huidige stand van zaken voor de 5 ketenaanpakken per gemeente:

- Huidige activiteiten, processen en relaties in kaart brengen;
- Knelpunten vaststellen;
- Voornaamste verbeterpunten en doelen gezamenlijk vaststellen.

Stap 2: Data-analyse en gerichte aanpak

Het verzamelen van data en het uitvoeren van onderzoek om doelgroepen in kaart te brengen. Deze gegevens worden gebruikt om de interventies en preventies zo effectief mogelijk in te zetten per doelgroep.

Stap 3: Samenwerkingsverbanden versterken

Met elkaar zetten we in op het intensiveren van bestaande samenwerkingen en netwerken met gemeentes, huisartsen, scholen, wijkteams, jeugd, jongere, ouderwerk, GGZ-instellingen en de GGD. Deze partijen worden betrokken om binnen een programmatische aanpak de juiste mix van interventies per doel en doelgroep in te zetten.

- Stakeholder analyse: bepaal welke partijen essentieel zijn voor het succes van deze programma's;
- Samenwerkingsstructuur opzetten en vastleggen: maak samenwerkingsverbanden tussen de verschillende partijen d.m.v. werkgroepen en leg vast wie waar verantwoordelijk voor is.

6. (lerend)Monitoren en evalueren

Het laatste element van de strategie is het monitoren en evalueren van de effectiviteit van de aanpak en interventies. Hierbij wordt periodiek gekeken naar de impact van de acties, en indien nodig worden programma's en samenwerkingen aangepast. Dat kan worden gedaan op basis van de impact voor inwoners en op basis van het zgn. lerend monitoren, waarin we de randvoorwaarden voor goede samenwerking evalueren.